

Akademikerbladet

December 2024

Nr. 4

Her er Danmarks 7 største dataloger

De er ukendte i offentligheden, men stjerner i en verden af data - og din computer ville ikke være den samme uden dem

Folkeuniversitetet

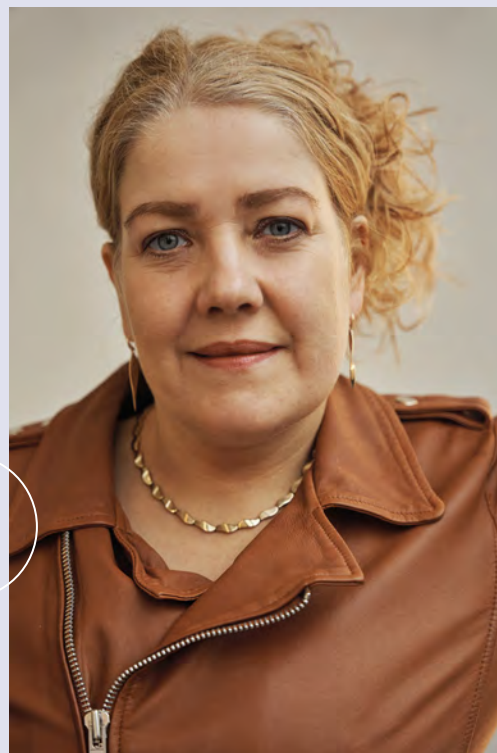
AARHUS, HERNING, EMDRUP, FREDERIKSBERG, ØSTERBRO OG ISLANDS BRYGGE

”Før blev man anset
som færdig, når man
var over 50 år.
I dag genopfinder
folk sig selv.”

Dorrit Bøilerehaug
Forsker i modebranding
og aldersdiversitet

Se nyt
program på
fau.dk

LEDER

Tak for årene. Du har været min inspiration

► Dette er min leder nummer 81 i Akademikerbladet – og den sidste. Denne gang vil jeg gerne tale direkte til dig. Du ved det måske slet ikke, men i alle mine ni år som forperson for DM har du været min største drivkraft og inspiration.

Når jeg har kæmpet for bedre løn- og arbejdsvilkår, akademikernes værdi, ligestilling, forskningsfrihed, SU og seniorpension, ordentlige uddannelser og værdien af viden, etisk digitalisering, klimadagsordenen og meget mere, så var det din tillid og dine interesser, jeg kæmpede for.

Nu hvor jeg stopper som forperson ved årsskiftet, er det også mine oplevelser med DM's medlemmer, der står tilbage som noget særligt:

Overenskomstforhandlingerne, særligt i 2018, hvor det så svært ud, og vi fandt de røde faner frem og stod skulder ved skulder ved Forligsen. Kongresserne, hvor vi debatterede fagforeningspolitik i timevis og sendte stærke budskaber til vores omverden.

Vi brændte igennem med #videnerfandmeikkeetsynspunkt, hvor vi tog kampen op på vegne af tre medlemmer og gjorde respekt for viden til en principiel kamp. I den sag oplevede jeg virkelig et stærkt fællesskab sammen med dig og andre medlemmer.

Jeg har også elsket årsmøderne for tillidsvalgte, hvor jeg mærkede suset og styrken ved at stå sammen om vores fælles sag i DM. Folkets Klimamarch, vidensalliancer, de festlige nytårskure i Aarhus, Odense, Aalborg og København. Nye samarbejder med erhvervsliv og andre organisationer. Og de mange fusions-

kaffesnakke med andre fagforeninger, hvor vi kom i mål med hele fire forskellige fusioner med nye, kloge medlemmer, der arbejder med vigtige sager som biosolutions og skove, kommunikation, marketing og biblioteker.

Min stolthed har flammet over de store sager, hvor DM skaffede millioner af kroner i erstatning til medlemmer, der var kommet til skade på arbejdet. Og over at sætte medlemmerne i centrum sammen med hovedbestyrelsen ved at afsætte midler til karrieresamtaler, kurser, netværk og fyraftensmøder.

Du skal vide, at kontakten med dig og andre medlemmer løbende gav mig nyt brændstof – til utallige forhandlinger, tv-debatter og faglige kampe. Her tænker jeg også på de mange 'snakke' på sociale medier og de flere hundrede arbejdspladsbesøg, hvor I medlemmer åbnede dørene og fortalte mig om jeres arbejde og nyskabelser – alt fra fantasyfestivaler til biokemiske og genetiske analyser. Tak for det hele!

Du tænker måske ikke over det til daglig, men som DM-medlem er du med i en klub af begavede, nysgerrige, kritisk tænkende og passionerede akademikere. Mennesker med udsyn, der ligesom dig brænder for deres faglighed og for at gøre en forskel i verden. I er alt andet end kolde hænder. I er på alle måder værdiskabende, og der er brug for jer.

Det har været en ære at stå i spidsen for dig og dine interesser og for de mere end 80.000 andre medlemmer af vores fagforening og faglige fællesskab. Tak for tilliden og opbakningen. Vi ses derude.

Kærlig hilsen Camilla ♦

Indfri jeres DRØMME

FORBRUGSLÅN

– lav rente og
nul gebyrer

Står en ombygning af boligen, nye møbler eller en rejse højt på ønskesedlen?

Tjenestemændenes Låneforening formidler billige forbrugslån til de tilsluttede organisationers medlemmer.

Vores variable rente er blandt markedets laveste. Lånet har desuden ingen skjulte omkostninger eller gebyrer.

Siden 1907 har vi tildelt lån til mange typer af ønsker og behov. Måske kan vi også hjælpe dig.

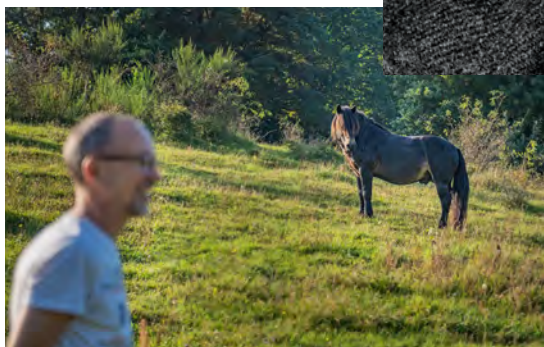
Lån op til 50% af din faste årsløn, hvis du er låneberettiget.

Se lånebetingelserne og beregn nemt dit lån på tjlaan.dk

December

10

Når det gælder programmeringsprog, har Danmark en indflydelse, der rækker langt ud over landets størrelse. Der er bare ikke så mange, der ved det. Mød syv danske genier, blandt andre Peter Naur, som har modtaget it-verdens svar på Nobelprisen.

26

Biologiprofessor Rasmus Ejrnæs har fået en lille gruppe dyreværnsaktivister på nakken. Det handler om heste. Og om det er dyremishandling, når forskere i et rewildingprojekt ikke giver hestene foder og husly.

33

Allan Christophersen holder af alle typer historiefortællinger, mange i genren fantasy og gys. En af hans yndlingsbøger er 'The Hitchhiker's Guide to the Galaxy', og han går stadig med håndklæde om halsen.

18

En helt særlig sag har hjemsoget ikke bare forskeren Sofie Danneskiold-Samsøe, men hele hendes arbejdsplads det seneste halve år. En sag, der udstiller et dilemma: Hvor går grænsen mellem personlig ytringsfrihed og hensynet til kollegerne?

03 Forpersonens leder

07 NYT JOB
Natursælgeren

08 FAGLIGE FRONTER
Giver det mening at plante ålegræs langs kysterne?

10 Danmarks diskrete datagenier

16 Træt af din firma-julegave? Du får svært ved at slå den, Hans har fået

18 Alle mod Sofie

24 GUIDE
Videre efter fyringsrunden

26 Vilde heste og vrede stemmer

33 MIN BOGREOL
Jeg går stadig med Hitchhiker-håndklæde

34 Din nye forperson

38 Simone snakker med sin far gennem en glasvæg

44 ET ARBEJDSLIV ER FORBI
Fra 16-millimeterfilm til fuld digitalisering

46 True crime på Langeland

56 4 bøger, du skal læse om kriminelle på gaden

57 Spørg om pension

58 Chefredaktørens kommentar

Forside
Se fotocredit side 13

2024

DM Kongres 2025

Vil du være med til at forme DM's retning de næste tre år? Så kan du nu melde dig som kongresdelegeret eller suppleant for perioden 2025-2027.

Kongressen byder på inspirerende oplæg, engagerende workshops og vigtige debatter om DM's politiske profil og arbejdsprogram. Det er også en unik mulighed for at møde andre aktive DM-medlemmer.

Som en del af kongressen inviterer vi til et debatmøde, hvor dine idéer kan komme i spil.

Se det foreløbige program, og tilmeld dig på dm.dk/kongres.

27. – 28. september 2025
CPH Conference
– en del af DGI-byen

DM

NYT JOB

Natursælgeren

Ida Bendixen har fået nyt job i VegTech. Som urban landskabsingeniør og kandidat i naturforvaltning rådgiver hun om urter, der ikke bare gør byer grønne, men også biodiverse. Det hele startede med en sommerfugl i Vallensbæk.

► Bestanden af græslandssommerfugle er i kraftig tilbagegang i Europa. De reagerer hurtigt på forandringer i deres habitat, og det gør dem særligt interessante at studere. Da jeg skrev speciale i naturforvaltning, undersøgte jeg derfor forekomsten af arten almindelig blåfugl i et grønt område i Vallensbæk. Det er en art, der kun lægger æg på helt specifikke værtsplanter, blandt andet almindelig kællingetand, så hvis blåfuglen trives, tyder det på et sundt og alsidigt økosystem. Den er en slags levende indikator på biodiversiteten i et græsland.

Jeg skrev specialet sammen med virksomheden VegTech, hvor jeg nu har fået arbejde. Jeg dukkede simpelthen bare op på Have&Landskab-messen i Slagelse, der er et mekka for folk i den grønne branche, og kiggede efter virksomheder, der kunne være spændende at samarbejde med. Der faldt jeg for VegTech, der dyrker og leverer plantesystemer til biodivers bynatur. I VegTech handler det ikke bare om at sælge planter, men om at give værdi til naturen. Det er helt afgørende for mig.

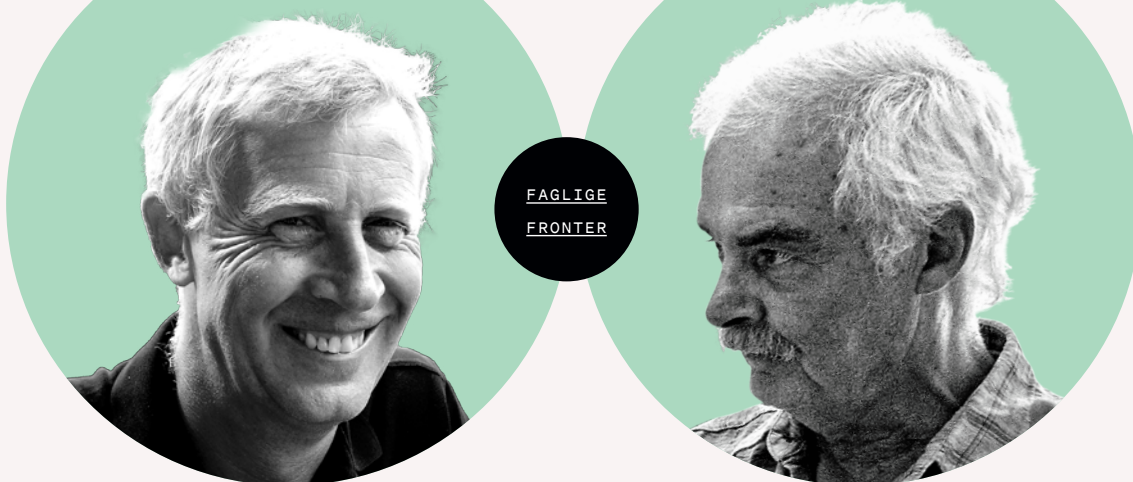
Nu rådgiver jeg så kunder – lige fra kommuner til større virksomheder – om særligt urter, som vi leverer i et 9x4 centimeter substrat, der kan plantes direkte i jorden med et planterør. Det ligner lidt stiklinger med et veludviklet rodsystem. Vi sælger næsten kun hjemmehørende arter, og det er centralt for mig. Mange insekter kan slet ikke klare sig uden de planter, der naturligt hører til i vores del af verden. På den måde understøtter hjemmehørende planter dyrelivet bedre end de eksotiske haveplanter, som typisk vælges for deres skønhed frem for deres værdi for naturen.

Lige for tiden holder vi meget øje med vejret i Sydsverige. Når frosten hersker, kan vi ikke høste. Vores hovedproduktion ligger i Småland, hvor vi dyrker både urter og sedum, der er sådan nogle tykke, sprøde sukkulente planter, som man for eksempel bruger på grønne tage, og som vi sælger som færdig-groede måtter. Sådan er hverdagen for en naturforvalter nok tit. Vi følger naturens gang. ♦

Nyt Job

Det akademiske arbejdsmarked er under konstant forandring, så hvor opstår de nye job, og hvad skal DM'erne arbejde med? Det søger vi svar på i denne serie.

Giver det mening at plante ålegræs langs kysterne?

I sommer deltog 1000 danskere frivilligt i det store 'Danmark Planter Ålegræs'-initiativ, der gentages i 2025 og 2026. Men den truede havplante har dårlige levebetingelser på grund af kvælstofudledningen, så kan det overhovedet betale sig med udplantninger?

→ **Jens Borum**
lektor emeritus i vandøkologi ved Københavns Universitet

→ **Mogens Flindt**
professor ved Syddansk Universitet, forsker i marin naturgenopretning

Nej. Så længe vandkvaliteten er så ringe, kan ressourcerne bruges bedre.

Det spreder sig selv, hvis forholdene er okay

Manglen på ålegræs skyldes dårlig vandkvalitet, som igen skyldes udledningen af næringsstoffer. Hvis man får styr på det problem, vil ålegræsset af sig selv brede sig gennem frøspredning. Det har vi historisk evidens for. I 1930'erne slog en sygdom det meste af ålegræsbestanden ihjel. Dengang kom det igen i løbet af 10-20 år.

Iltsvind slår planterne ihjel

Udplantningen sker på baggrund af nogle modeller, der finder de bedst egnede områder. Men de modeller tager ikke højde for de iltsvindshændelser, der sker en gang imellem. Ålegræs er dårligt til at håndtere iltsvind. Så min frygt er, at det udplantede ålegræs ikke kan holde, hvis der kommer et kraftigt iltsvind. Det har man allerede set eksempler på i nogle fjorde.

Indsatsen er utilstrækkelig

Selv hvis man lykkes med at etablere nogle blivende moderbestande, så er det kun nogle få hektar, vi taler om. Men hvis vi skal genetablere det ålegræs, der er forsvundet, taler vi om måske 200.000 hektar. Det vil tage flere tusind år.

Ålegræsudplantning bliver 'greenwashing'

Jeg frygter, at indsatsen for at plante ålegræs bliver en sovepude, der fjerner fokus fra det altafgørende problem: landbrugets udledning af næringsstoffer, der ødelægger vandkvaliteten. Ålegræsudplantning kan blive en slags 'greenwashing' for kommuner og erhvervsliv.

Ressourcerne kunne bruges bedre

Fondene kunne oplagt bruge deres penge på at købe og fritlægge landbrugsjord. Og forskningsmæssigt er det et mere afgørende spørgsmål, hvad der forårsager øgningen af iltsvind, selv om kvælstofudledningen ikke øges. Det ville være meget nyttigt viden. ♦

Ja, det hjælper ålegræsset på vej, forbedrer biodiversiteten og skaber opmærksomhed.

Biodiversiteten øges her og nu

Hvis du ser på dyrelivet på den nøgne bund og i et reetableret ålegræsbed, så er der en verden til forskel. Det har en kæmpe værdi i forhold til biodiversitet og binding af næringsstoffer, og det understøtter en naturlig retablering.

Det virker, hvis man planter de rigtige steder

Vandforholdene kan variere meget i en fjord. Inderfjordene er pressede af dårlig miljøtilstand, men kommer man længere ud, er der ofte gode muligheder for marin genopretning. Så vi måler løbende på ilt, salt, lys og alt muligt for at finde de bedst egnede steder. Vi starter altid med en testudplantning på 5x25 skud, og hvis det på et år giver en flot produktion af nye skud, kan vi sætte en stor udplantning i gang. I Vejle Fjord satte vi 100.000 skud ud, der nu har formeret sig til cirka 4,5 millioner planter.

Ålegræsset har brug for en hjælpende hånd

I yderfjordene, hvor bund- og vandforholdene er tilstrækkeligt gode, har ålegræsset svært ved at sprede sig med sine frø, fordi de presses væk af bølger og strøm. Men hvis vi sætter spirer ud, har de gode muligheder for at overleve, og så kan de sprede sig gennem rodnettet.

Udplantninger har vist sig holdbare

Den første store udplantning, vi foretog, var i Horsens Fjord i 2017, så det er snart otte år siden. Jeg kan selvfølgelig ikke sige, hvad der sker om 30 år, men vi har aldrig tabt en storskalaudplantning – hverken til iltsvind eller til storme.

Skaber fokus på vandmiljø

Vi gør altid meget ud af at pointere, at den største presfaktor er kvælstofudledningen fra land, og den skal reduceres. Men vi kan også se, at arbejdet med ålegræs skaber mere fokus på miljøproblemer. For eksempel i Vejle Fjord, hvor vores projekt har medført, at kommunen er påbegyndt en stor analyse af kvælstofafstrømningen, som vil føre til indgreb. ♦

K dagen 2025

Kommunikatøren i en kompleks verden

K-dagen er DM's årlige konference for kommunikations-, sprog- og marketingfaglige. Den er for dig, som er nysgerrig på nye trends og tendenser i branchen, gode værktøjer og metoder, og spændende cases fra kommunikationsfolk, der kommer fra flere af Danmarks førende virksomheder på området.

I år undersøger vi kommunikatørens centrale rolle i en kompleks verden og dykker ned i fire hovedtemaer:

- *Adfærd, kanaler og medieforbrug*
- *Eksekvering*
- *Tænk og ager strategisk*
- *Omverdenen - midt i komplekse problemer*

Du vil gå hjem fra konferencen med ny inspiration, værktøjer og netværk med andre fagfæller i DM.

MØD BLANDT ANDET

Lene Heiselberg

Ph.d. og lektor ved Center for Journalistik

Maria Gry Henriksen

Chef for Markedsføring og Brugerkontakt i DR

Dorthe Petersen

Administrerende direktør i PlanBørnefonden

Kasper Hyllested

Vice President i Terma

Niels Overgaard

Strategi- og kommunikationschef i Gyldendal

HVOR OG HVORNÅR

Aarhus

4. marts 2025, kl. 8.30-16
Centralværkstedet

København

11. marts 2025, kl. 8.30-16
Marketenderiet

Online

11. marts 2025, kl. 9-16

Læs mere om K-dagen og se det fulde program og talerliste på dm.dk/kalender, hvor du også kan tilmelde dig.

Peter Naur (1928-2016) fik it-verdens svar på Nobelprisen. Hans arbejde var skelsættende og elegant og i tråd med den skandinaviske forkærlighed for det enkle.

Tekst Jo Brand

Danmarks

Danskere står bag nogle af historiens vigtigste programmeringssprog.

diskrete

De er ikke kendte i offentligheden.

datagenier

Men de har på hver sin vis ændret verden.

FOTO: JOHNNY BOHNE/RITZAU SCANPIX

Kigger man på en top ti over de mest sete film i verden, finder du ingen danske film. Det samme gælder de mest spillede sange, de vigtigste bøger, de største designopfindelser. Men kigger man derimod på en top ti over de mennesker, der har udviklet verdens mest brugte programmeringssprog, dukker pludselig adskillige danskere op.

Som Peter Sestoft, der er professor og leder af Institut for Datalogi på IT-Universitetet (ITU) i København, siger: "Danmark har en indflydelse, der rækker langt ud over landets størrelse. Jeg hørte en af mine kolleger fra et amerikansk eliteuniversitet sige, at der må være noget særligt i vandet i Danmark."

Beder man ham og hans kolleger om at fremhæve de største danskere, der har designet programmeringssprog, bliver Peter Naur nævnt som den første. Peter Naur var oprindeligt uddannet astronom og var med til at udvikle programmeringssproget Algol 60. Han er også den eneste dansker, der har modtaget it-verdens svar på Nobelprisen, Turing-prisen.

Hans arbejde har ikke alene været skelsættende, men også elegant og helt i tråd med den skandinaviske forkærlighed for det enkle. Derfor kan man ifølge Peter Sestoft godt tillade sig at sammenligne Peter Naur med samtidens store danske møbeldesignere som Hans J. Wegner, Poul Kjærholm og Arne Jacobsen.

"Peter Naurs programmeringssprog og *compilerdesign* bygger på et fundament af enkelhed og klarhed. Det er underspillet på samme måde som datidens møbeldesign."

→

"Danmark har en indflydelse, der rækker langt ud over landets størrelse"

Peter Sestoft, professor på IT-Universitetet

- PETER NAUR**
Datalog (1928-2016)
Oprindeligt uddannet astronom og var med til at udvikle programmeringssproget Algol 60 i årene 1959 til 1960, der har haft indflydelse på alle programmeringssprog senere hen. Han har som den eneste dansker modtaget Turing-prisen, der er datalogiens svar på Nobelprisen. Desuden var han med til at stifte Datalogisk Institut på Københavns Universitet. Peter Naur opfandt ordet datalogi, fordi han ikke mente, at det handlede om computere, men om data. Også på det punkt var han forud for sin tid.
- PER BRINCH HANSEN**
Datalog (1938-2007)
I 1960'erne arbejdede han i it-firmaet Regnecentralen under Peter Naur og blev i 1975 en pioner inden for parallelprogrammering med sproget Concurrent Pascal, der gør det muligt at opdele komplekse opgaver i mindre dele, som computeren kan udføre samtidig. Han stod også bag operativsystemet til den danskbyggede RC4000-computer, der tog kampen op mod giganten fra IBM.
- BJARNE STROUSTRUP**
Computerforsker og programmør (1950-)
Udviklede i begyndelsen af 1980'erne programmeringssproget C++, der er en videreudvikling af C og i dag er det fjerdemest brugte i verden ifølge teknologimagasinet IEEE Spectrum. C++ har haft en stor betydning for softwareudvikling og bruges bredt i alt fra spil og finanssystemer til komplekse videnskabelige beregninger.
- ANDERS HEJLSBERG**
Ingeniør og softwareudvikler (1960-)
Udviklede i begyndelsen af 1980'erne en Pascal-compiler, 'Poly Pascal', til mikrodatamater, som han senere videreudviklede til 'Turbo Pascal'. Stod senere bag programmeringssproget Delphi og blev i 1996 headhunnet af Microsoft, hvor han var med til at udvikle C#, der er det syvendemest populære programmeringssprog i verden. Siden har han også udviklet sproget TypeScript, der er nummer fem på listen.
- RASMUS LERDORF**
Bachelorgrad i ingeniørvidenskab (1969-)
Født i Grønland og opvokset i Danmark og senere Canada. Udviklede i 1995 PHP, som han lagde ud som open source. I dag er det stadig et af de mest brugte programmeringssprog i verden.
- LARS BAK**
Datalog (1965-)
Bidrog til udviklingen af Hotspot, en tidlig 'motor' eller virtuel maskine for programmeringssproget Java. Han står også bag den virtuelle maskine V8, der kører JavaScript i Chrome-browseren. Det siges, at Google åbnede et kontor i Aarhus, fordi han ikke ville flytte til USA.
- DAVID HEINEMEIER HANSSON**
Bachelor fra CBS (1978-)
Står bag Ruby on Rails, der er et *open source-framework* for webapplikationer. Har sammen med Jason Fried, som han ejer virksomheden 37signals med, skrevet flere bøger, heriblandt 'Rework', der blev en New York Times-bestseller. Derudover er han racerfører og har deltaget i Le Mans flere gange.

DANMARKS 7 STØRSTE DATALOGER

Din computer havde ikke være det samme uden dem ...

FOTO: HEINE PEDERSEN/BAW/RITZAU SCANPIX, VICTOR ZAVYALOV/WIKIPEDIA, CHRISTIAN ALS/RITZAU SCANPIX, BAK LINDHARDT/SP/RITZAU SCANPIX, WIKIPEDIA, KILDE: LEX.DK, AARIUS UNIVERSITET, MAARE DANIELSEN, PETER SESTOFT, SINE ZAMBACH, LARS MOURITSEN OG DANSK DATAHISTORISK FORENING

Grace Hopper (1906-1992). Amerikansk datamatiker. Fotograferet i 1961.

FOTO: THE GRANGER COLLECTION/THE GRANGER COLLECTION/BRITZAU SCANPIX

HER ER KVINDERNE

Der er ikke mange kvinder i programmerings-sprogsverdenen. Men faktisk var det en amerikansk kvinde ved navn Grace Hopper, der stod bag den første compiler, der 'oversætter' programmeringssprog, så computeren kan køre det. Det fortæller lektor Sine Zambach, der forsker i maskinlæring og kunstig intelligens på Copenhagen Business School (CBS) og har skrevet bøgerne 'Kvinde kend din kode' og 'AI i gymnasiet'.

"Det var også hende, der i 1950'erne ledede udviklingen af det første 'naturlignende' programmeringssprog, men ellers har det historisk set været forskellige grene af teknologien, der har tiltrukket henholdsvis mænd og kvinder," siger hun.

Det er også Peter Sestofts oplevelse. Han fortæller, at man på ITU i de senere år har fået en bedre kønsbalance, men ikke når det gælder programmeringssprog.

"Jeg har en kollega, Felienne Hermans, professor i Amsterdam, der forklarer det lave antal kvinder inden for programmeringsprogsdesign med, at mænd har det med at kaste sig over det, der opfattes som vanskeligt, frem for det, der opfattes som nyttigt. Og det kan muligvis så være tilfældet med programmeringssprog. Hvorimod kvinder måske gør det omvendte," siger Peter Sestoft og fortæller, at Felienne Hermans selv står bag et gradvist udvideligt programmeringssprog kaldet Hedy, der fungerer særlig godt for folk, der skal lære at programmere.

Men selvom ingen danske kvinder har udmærket sig i udviklingen af nye programmeringssprog, så har de gjort det på andre områder, påpeger Sine Zambach. Hun nævner Danmarks første kvindelige datalog, Edda Sveinsdottir, der blev født i 1936 og har udmærket sig inden for billedkendelse. Der er også den dansk-amerikanske Corinna Cortes, der er uddannet på Niels Bohr Institutet og i dag leder Googles forskningsinstitut i New York.

Og der skal nok komme flere, mener Sine Zambach:

"Jeg har en kollega, som studerede datalogi først i 90'erne. Dengang var de fem kvinder ud af en årgang på 200. Men det har heldigvis ændret sig. I dag er man på Datalogisk Institut på Københavns Universitet oppe på over 20 procent kvinder."

Kaare Danielsen ser også lyst på fremtiden for kvinder i it.

"I DM i programmering kan vi se, at kvinderne er fuldstændig på højde med mændene. Der har bare ikke været så mange, så det er derfor, man ikke ser dem helt i toppen endnu. Men vi har da blandt andet haft en kvinde med på det vindende hold i et par år i træk, og der var også to kvinder på det næstbedste hold sidste år, og den ene er endnu ikke startet på universitetet."

Akademikerbladet i øret
Hør lydfortællingen

"Det, vi har været gode til herhjemme, er de systemer, der ligger nede i motorrummet"

Kaare Danielsen, direktør i Jobindex

Vi er stadig langt fremme

Peter Naur er også en af årsagerne til, at vi i Danmark igennem årene har excelleret i at skabe gode programmeringssprog, mener bestyrelsesmedlem i Dansk Datahistorisk Forening Lars Mouritsen.

"Der er ingen tvivl om, at Peter Naur har været et fyrtårn, der har betydning, at vi på området for programmeringssprog har været meget langt fremme. Det er ligesom blevet hængende i undervisningssektoren, hvor det har været en central del af undervisningen," siger han.

"Samtidig har vi i Danmark også haft en stærk teoretisk tradition, og man skal have en hel del teori på plads for at udvikle et programmeringssprog."

I dag er det godt 65 år siden, Algol 60 kom til verden, men vi er stadig godt med herhjemme. Som Peter Sestoft påpeger, så har Google etableret en afdeling i Aarhus, hvor der arbejdes med programmeringssprog. "Det viser jo, at vi i Danmark er utroligt gode til det," som han siger.

Når Danmark er så langt fremme på et område, der er helt centralt i den moderne verden, hvorfor hører vi så ikke mere om de danske pionerer inden for programmeringssprog? Ifølge Kaare Danielsen, der er direktør i Jobindex, som han selv skabte i internetets spæde begyndelse, skyldes det, at det er et forholdsvis usynligt arbejde.

"Det, vi har været gode til herhjemme, er de systemer, der ligger nede i motorrummet. Du ser ikke store kendte danske it-virksomheder, der har lavet noget, som vi alle sammen bruger – som Spotify eller Facebook. Det er sigende, at en af de mest succesfulde it-virksomheder herhjemme har været Navision – altså et regnskabsprogram. Det er jo ikke supersexet," siger han.

Skulle programmeringssprog pludselig gå hen og blive til noget, man taler om, så vil danskerne sandsynligvis stadigvæk være med helt fremme, men formentlig kun som en del af noget større, mener Lars Mouritsen fra Dansk Datahistorisk Forening.

"I dag er arbejdet med programmeringssprog blevet meget større og mere omfattende end tidligere, og dermed er det også ofte noget, som de store virksomheder som Google sidder med. Hvilket så også vil sige, at det ikke er enkeltpersoner, der kan siges at stå bag dem. Så det er svært at forestille sig, at der kommer en som Peter Naur igen." ♦

De 10 største programmeringssprog i dag

1. Python
2. Java
3. JavaScript
4. C++
5. TypeScript
6. SQL
7. C#
8. Go
9. C
10. HTML

KILDE: IEEE SPECTRUMS ÅRLIGE OPGRÆLSE, 2024.

Træt af din firmajulegave? Du får svært ved at slå den, Hans har fået

En firmagave så skuffende, at den alligevel bliver husket 30 år senere.

"Grundlæggende er en gave jo noget personligt – og det bliver det bare aldrig, når et firma skal give en gave til 150 medarbejdere," mener Hans Stokholm Kjer. "Jeg må også være ærlig at sige, at jeg ikke kan huske, at jeg nogensinde har fået en virkelig god firmagave til jul."

Fra fleecetrøjer med logo til sure vine og billige bøger. Firmajulegaver har længe været en kilde til småbit-ter utilfredshed på danske kontorer. Og der er tilsyneladende noget om det. En undersøgelse fra gavevirksomheden Giftrix viste tidligere i år, at 40 procent af 1000 adspurgte lønmodtagere var utilfredse med deres seneste julegave.

Men Hans Stokholm Kjers oplevelse er alligevel i en klasse for sig. Det er historien om en urimeligt ringe firmajulegave – der alligevel endte med at betyde noget særligt.

Begeistret for en skråpude

Vi skal tilbage til starten af 90'erne. Arbejdsløsheden blandt akademikere var høj, og Hans Stokholm Kjer var som nyuddannet humanist blandt de mange ledige. Så da han fik muligheden for at undervise uflaglærte ledige et par timer om ugen på AOF-aftenskoler, slog han til.

I december skulle han så deltage i sin første julefrokost på arbejdsmarkedet. I et sparsomt pyntet mødelokale sad 30 kolleger samlet omkring et bord, hvor 30 ens-

Lars Andersen.

“Der er en grund til, at det vrimler med annoncer for middelmådige knive på Den Blå Avis”

DET SYNES VI OM FIRMAJULEGAVER

Respondi stillede i foråret 1000 danske lønmodtagere spørgsmål til firmajulegaver på vegne af gavevirksomheden Giftrix.

- 81 procent forventede at modtage en firmajulegave.
- 73 procent ville føle sig mindre værdsat, hvis de ikke fik en firmajulegave.
- 40 procent var utilfredse med den firmajulegave, de endte med at få.
- 75 procent mente, at en god firmajulegave bidrager positivt til deres motivation og arbejdsmoral.

formige, kileformede pakker i julepapir lå foran dem. Indholdet syntes indlysende.

“Ergonomi var det nye sort dengang,” fortæller Hans Stokholm Kjer, der i dag er udviklings- og kommunikationsmedarbejder.

“Kontorstolene kunne ikke vippe eller justeres, så skråpuden – en kileformet pude af hårdt skumgummi til den nedre ryg – blev solgt som det ultimative ergonomiske hack.”

Hans Stokholm Kjer husker, at han faktisk blev ret begejstret over udsigten til selv at få fingrene i en.

“Det var bare et stykke skumgummi, men vi talte meget om ergonomi med de ledige, der kom fra nedslidende job. Så tanken om, at vi selv gjorde noget, gav rigtig god mening.”

Men da julepapiret blev revet af, viste det sig, at gaven ikke var en skråpude. Den første medarbejder udbrød ironisk: “Uha, et AOF-bind!”

Snart fulgte resten trop. Bag papiret lå et hvidt ringbind med firmalogo. Præcis det samme som det, der stod i depotet nede ad gangen og blev brugt til at samle underviserens A4-papirer.

Sandblæst firmalogo

Et ringbind i firmajulegave kan lyde som fortællingen om en smålig arbejdsgiver. Men sådan ser Hans Stokholm Kjer ikke på det.

“Vi var faktisk den eneste afdeling, der overhovedet holdt julefrokost. Der var ekstremt stram budgetstyring i organisationen,” husker han.

Chefen var en ildsjæl, der oprigtigt ville sine medarbejdere det bedste, mener han.

“Han gik gennem ild og vand for at vise os anerkendelse – om det så var en julefrokost i mødelokalet og en gave, der kunne bogføres som en administrationsudgift til depotrummet,” siger Hans Stokholm Kjer.

Og ringbindet? Det endte faktisk med at være en af de firmajulegaver, Hans Stokholm Kjer har brugt mest. Mens andre firmajulegaver samlede støv – for eksempel vandkanden med sandblæst firmalogo – brugte han ringbindet til sine guitarner.

Indtil sidste år.

Under en oprydning fandt Hans Stokholm Kjer det 30 år gamle ringbind på en hylde. Da han trak det ud, dryssede plastikstøv fra det smuldrede bind ud over stuen. Ligesom så meget andet fra den tid holdt ringbindet ikke evigt. Men det gjorde minderne – om den første julefrokost, en chef, der virkelig forsøgte, og den gave, der mod alle odds faktisk kom til at betyde noget. ♦

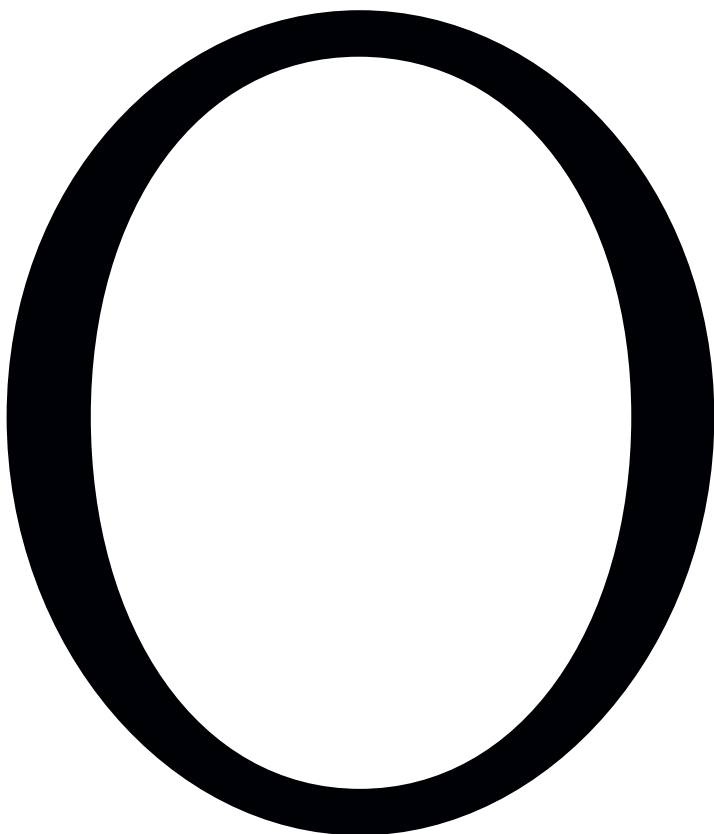
Tekst Troels Kølln (tko@dm.dk)
Foto Martin Bubandt

Alle mod Sofie

Hvad gør du,
når 188 af dine
kolleger går med i en
underskriftsindsamling
mod dig?

m eftermiddagen den 6. maj 2024 sidder Sofie Danneskiold-Samsøe i S-toget på vej hjem fra arbejde, da hendes mobil vibrerer. *HASTER!* lyder det i overskriften på en mail, der er sendt til mere end 1.800 ansatte på Københavns Professionshøjskole, hvor hun selv arbejder som lektor på socialrådgiveruddannelsen.

Hun tror først, at det er et forsøg på phishing eller måske en brand på skolen. Så ser Sofie Danneskiold-Samsøe sit eget navn skrevet igen og igen ned gennem mailen. Det handler om noget, hun har udtalt til P1 og Politiken et par uger tidligere. Afsenderen og fem andre kolleger opfordrer alle ansatte til hurtigst muligt at skrive under på et indlæg, de har skrevet, og som skal bringes i Information i løbet af et par dage.

“Det er første gang, nogen har iværksat en underskriftsindsamling mod noget, jeg har sagt. Det overraskede mig. Ja, det chokerede mig faktisk,” siger hun.

Senere samme aften får hun en besked fra en af sine studerende, der sender screenshots fra en skjult Facebook-gruppe, der har til formål at ‘tage aktion’ imod Sofie Danneskiold-Samsøe.

“Så begynder jeg at blive nervøs. For hvad betyder det, at man vil *tage aktion* imod mig? Hvad har de tænkt sig at gøre?”

Mediestormen

Det er en helt særlig sag, der har hjemsøgt ikke bare Sofie Danneskiold-Samsøe, men hele hendes arbejdsplads det seneste halve år. En sag, der udstiller et dilemma: Hvor går grænsen mellem personlig ytringsfrihed og hensynet til sine kolleger?

Det hele begyndte med en tale i Folketinget af den socialdemokratiske udlændingeordfører Frederik Vad, der fortalte om sin nye erkendelse. Der findes, påstod han, etniske miljøer i Danmark, der vil undergrave det danske samfund indefra. “Vi ved, at det her findes, vi kender bare ikke omfanget af det,” lød det fra socialdemokraten, der fremhævede Københavns Professionshøjskole som et af de steder, hvor ‘infiltrationen’ sker.

Et par uger senere begynder en journalist fra Politiken at interessere sig for påstanden. Han kontakter Sofie Danneskiold-Samsøe, der i mange år har forsket i æresrelateret vold og social kontrol blandt etniske minoritetsfamilier – og som jo netop arbejder på Københavns Professionshøjskole, som Frederik Vad fremhævede i sin tale. “Har du med din faglige indsigt kendskab til, at folk udnytter deres embede til at praktisere og videreføre en æres- og skamkultur, som ikke harmonerer med demokratiske og sekulære værdier?” vil journalisten vide.

Det kan Sofie Danneskiold-Samsøe bekræfte. “Fænomenet æreskultur ligger til grund for det, Frederik Vad kritiserer. At der er mennesker med baggrund i æreskultur, som infiltrerer danske institutioner. Det er evident,” bliver hun citeret for. Hun bemærker dog også, at der kun er svag dokumentation, og at vi i bund og grund ved meget lidt om omfanget.

Kort efter ringer P1. De vil have hende i radioen næste morgen. Sofie Danneskiold-Samsøe er ikke en af de forskere, medierne ringer mest til, så hun er spændt på, hvordan det vil gå, og gør sig ekstra umage med at forberede sig.

“Det er ikke hver dag, jeg er med for åben mikrofon i radioen, så jeg tænkte mig godt om på forhånd og udvalgte med omhu nogle eksempler, som jeg vidste, jeg kunne anonymisere, og som illustrerede noget, jeg havde oplevet flere gange. På den måde var jeg sikker på, at der ikke var en enkelt studerende, der bagefter kunne sige: Det er jo mig, hun taler om,” siger hun.

I P1 Morgen fortæller Sofie Danneskiold-Samsøe om kolleger, der oplever en form for infiltrering af danske institutioner, og at hun “ser nogle af vores studerende give udtryk for værdier om ære, skam, køn og religion i og uden for undervisningen”.

Men er der belæg for påstanden om, at der ligefrem sker en bevidst infiltrering af danske institutioner fra kriminelle eller muslimske netværk? vil journalisten vide.

“Styringen, der ligger bag, er svær at sige noget om,” svarer Sofie Danneskiold-Samsøe, “vi har brug for forskning til at undersøge det.”

“Jeg blev trodsig: Sådan noget skal ikke afholde mig fra at udføre mit arbejde. Tværtimod får det mig til at insistere,” siger Sofie Danneskiold-Samsøe om kollegernes underskriftsindsamling mod hende.

“JEG HAR UDTALT MIG SOM FORSKER OG UNDERVISER PÅ ET FAGLIGT GRUNDLAG. DET ER IKKE ET SPØRGSMÅL OM EN HOLDNING, MAN KAN STEMME OM”

Sofie Danneskiold-Samsøe

Kollegernes kampskrift

Der går en lille uge, før reaktionen kommer. To kolleger skriver til Sofie Danneskiold-Samsøe, at de har tænkt sig at sende et debatindlæg til Politiken, hvor de tager afstand fra hendes udtalelser. De er “bekymrede for, hvordan dansk værdipolitik tillader fordomsfuld, anekdotisk og mistænkeliggørende argumentation”, skriver de.

Det var, som det skulle være, siger Sofie Danneskiold-Samsøe i dag.

“Vi havde en længere faglig snak om vores forskellige perspektiver på sagen. Jeg havde jo selv udtalt mig til pressen, så det var fair, at de tog den videre der,” siger hun.

Sofie Danneskiold-Samsøe er vant til, at folk er uenige med hende. Det er en almindelig og ønskværdig del af arbejdet som forsker, mener hun, så længe det foregår sagligt. For hende opstod problemet først, den dag kollegerne begyndte at samle underskrifter ind.

I indlægget, der bringes i Dagbladet Information med seks forfattere og 182 medunderskrivere fra Københavns Professionshøjskole, bliver Sofie Danneskiold-Samsøes udtalelser beskrevet som etnisk profilering.

“Med sine udtalelser er Danneskiold-Samsøe ikke alene med til at mistænkeliggøre studerende. Hun åbner også for en mistænkeliggørelse af os som undervisere,” lyder indlægget.

“Skal vores studerende nu til at frygte, at vi registrerer løsevne udtalelser, der senere hen kan benyttes i landsdækkende medier til at tegne et stereotyp og udokumenteret fjendebillede af dem som nogle, der i det skjulte ønsker at infiltrere det danske samfund og undergrave dets værdier?”

Formålet med underskriftsindsamlingen er “at slå fast, at vi står solidarisk med de studerende, som bliver udsat for denne mistænkeliggørelse”, pointerer forfatterne.

“Jeg kan godt leve mig ind i mine kollegers frygt for at blive mødt med fjendtlighed fra nogle studerende. Men jeg ville ønske, at de havde taget det op på en saglig måde,” siger Sofie Danneskiold-Samsøe.

Den tilgang giver Sofie Danneskiold-Samsøe ikke meget for.

“Når man iværksætter en underskriftsindsamling mod mig og taler om at tage aktion imod mig som underviser og forsker, så er det ikke længere en faglig debat. Så er det personligt,” siger hun.

“Det bliver en form for afstemning. Hvor mange stemmer kan vi få på, at det, Sofie siger, er forkert? Men jeg har jo udtalt mig som forsker og underviser på et fagligt grundlag. Det er ikke et spørgsmål om en holdning, man kan stemme om.”

Konfliktfri kantine

Samme aften taler hun situationen igennem med et par gode venner. De er bekymrede og mindes dengang, Sofie Danneskiold-Samsøe sad med i ‘Kommissionen for den Glemte Kvindekamp’, der anbefalede et forbud mod tørklæder i grundskolen. Den islamistiske gruppe Hizb-ut-Tahrir mødte op på arbejdspladsen hos et af kommissionsmedlemmerne, og PET blev involveret. Sofie Danneskiold-Samsøe kan heller ikke lade være med at tænke på den franske lærer Samuel Paty, der i 2020 fik halsen skåret over af en ung islamist efter en kampagne mod læreren på sociale medier.

“Jeg frygtede, at der var noget af det på vej, som jeg har oplevet før. Det føltes, som om nogen systematisk samlede sig imod mig.”

Sofie Danneskiold-Samsøes fagforening, DM, råder hende til at kontakte politiet. Det er hurtigt klaret. Nummeret til PET ligger allerede kodet ind på telefonen. En uge senere kommer meldingen: Der er ikke nogen umiddelbar trussel imod dig. Sofie Danneskiold-Samsøe er lettet. Alligevel vælger hun – igen på DM’s anbefaling – ikke at udtale sig offentligt om sagen i den kommende tid.

“Tanken var: Hvis jeg sagde mere, ville det nære dem, der organiserer sig imod mig. Det ville give dem noget at føre kampagne med.”

Føltes som alle mod en

Selv om Sofie Danneskiold-Samsøe er rystet over udviklingen, tager hun på arbejde dagen

efter. Fordi Sofie Danneskiold-Samsø selv har modtaget underskriftsindsamlingen, kan hun fra sit skrivebord følge med i, hvilke kolleger der skriver under på det delte dokument.

“Det er en form for beskyttelse. Jeg vil vide, hvem jeg kan forvente sådan noget fra. Hvorfra kan der komme et angreb?”

Nogle af underskriverne møder hun ved kaffeautomaten i dagene efter. Andre spiser hun frokost med. Ingen siger noget om sagen. Heller ikke Sofie Danneskiold-Samsø selv.

“Jeg er meget bevidst om, hvordan jeg selv reagerer. Jeg sørger for at være ekstra korrekt og høflig og hilse på alle. Jeg vil ikke risikere noget. De skal ikke kunne sætte en finger på mig,” siger hun.

Sofie Danneskiold-Samsø indlæser underskriftsindsamlingen igen og igen. Og så bemærker hun noget, der gør hende bekymret. Blandt underskriverne er to af Sofie Danneskiold-Samsøes egne AC-tillidsrepræsentanter og to arbejdsmiljørepræsentanter. De personer, der normalt varetager hendes interesser, er nu hendes modstandere.

Dilemmaet bliver tydeligt, da ledelsen hyrer en ekstern konfliktmægler og indkalder til et ‘åbent dialogmøde’ for underviserne på instituttet. To af de tillidsvalgte deltager – ikke som hendes repræsentanter, men som almindelige medarbejdere.

“Det er meget sigende. Jeg har ikke på noget tidspunkt vidst, hvor de stod i hele det her forløb. Og jeg har ingen tillid til, at de varetager mine interesser,” siger Sofie Danneskiold-Samsø, der i stedet havde sin nærmeste leder med som bisidder.

Mødet var fortroligt, så hun vil ikke sige noget konkret om, hvad der kom frem. Men hun kan fortælle så meget, at det ikke var nemt.

“Alle havde noget på hjerte, og de var stærkt anfægtede af mine udtalelser. Det føltes som alle mod én.”

Akademikerbladet har kontaktet de fire tillidsvalgte, der skrev under på erklæringen imod Sofie Danneskiold-Samsø. Ingen af dem ønsker at stille

**Akademikerbladet
i øret**
Hør lydfortællingen

op til interview, fordi de “vurderer, at det ikke vil gavne vores arbejdsmiljø på nuværende tidspunkt at drøfte det i pressen”.

Fri tale om svære emner

Sofie Danneskiold-Samsø har ikke udtalt sig om sagen tidligere ud over i en enkelt kronik efter sommerferien. Hun gør det nu, fordi der ligger en principiel diskussion, hun finder vigtig.

“Personligt skal jeg nok klare mig,” siger hun.

“Jeg passer mit arbejde og deltager i det sociale liv med kolleger, som jeg altid har gjort. Men jeg har en stor bekymring for, at der er problemer, som vi ikke kan tale om. Hvis man skal frygte for underskriftsindsamlinger fra sine egne kolleger og tillidsvalgte, når man udtaler sig som fagperson, så er jeg bange for, at mange fremover vil undgå at tale om de ting, der er svære at sige højt,” siger hun.

“Vi skal tale om de mennesker, som bliver svigtet, hvis vi ikke taler om problemer med social kontrol. Det er unge piger, som ikke må have en kæreste. Det er homoseksuelle, som ikke må udleve deres kærlighed offentligt. Det er børn, som mistrives, fordi de begrænses i deres liv.”

Sofie Danneskiold-Samsø har efter underskriftsindsamlingen fået afslag på flere fondsansøgninger til ny forskning. Hun kan ikke lade være med at tænke over, om de to ting hænger sammen.

“Jeg kunne godt forestille mig – men ved det selvfølgelig ikke – at nogle kunne være tilbageholdende med at give mig forskningsmidler, når jeg har været genstand for polemik i medierne,” siger hun.

“Og jeg kan godt være bekymret for, om det betyder at smitte af på min karriere som forsker, hvis det er underskriftsindsamlingen, der bliver fortællingen om mig, og ikke det, jeg rent faktisk sagde eller har forsket i.”

DM: “TILLIDSVALGTE HAR OGSÅ YTRINGSFRIHED”

Sofie Danneskiold-Samsø oplever selv, at hun har fået god vejledning fra konsulenterne i DM, der har forsøgt at støtte hende undervejs. Men hun savner, at hendes fagforening melder klart ud, “hvordan man stiller sig i forhold til, at tillidsvalgte skriver under på en underskriftsindsamling rettet mod deres egen kollega”, siger hun.

Den udmelding vil forperson Camilla Gregersen gerne levere.

På den ene side er det “ubetinget i samfundets interesse, at forskere beriger den offentlige samtale og debat med deres viden og iagttagelser”, mener hun. Men når det kommer til tillidsrepræsentanternes rolle, vægter den enkeltes ytringsfrihed alligevel højest.

“En tillidsvalgt har ytringsfrihed ligesom alle andre. Tillidsvalgte kan derfor som alle os andre skrive under på underskriftsindsamlinger, for eksempel som ansat eller som privatperson, hvis der er forskellige oplevelser blandt kollegerne. Jeg kan samtidig godt forstå, at det kan være en svær situation at være i som enkeltperson. Men vi er nødt til at stå på principper om ytringsfrihed for alle parter,” siger Camilla Gregersen.

“Hvis man af forskellige grunde ikke kan trække på sine tillidsvalgte på arbejdspladsen, har man altid mulighed for at kontakte DM’s sekretariat for sparring, råd og vejledning,” tilføjer hun.

En usædvanlig sag

Hele affæren har været en hård omgang for Københavns Professionshøjskole som arbejdsplads, siger Helle Rode Johansen, der er institutchef på Institut for Socialrådgiveruddannelse. Hun kalder det for “en meget usædvanlig sag og en meget vanskelig sag”.

“De fleste medarbejdere vil bare gerne møde ind og lave deres arbejde, og så oplever de at blive hvirvlet ind i en konflikt, hvor de pludselig bliver tvunget til at tage stilling til et emne, hvor holdningerne i den offentlige debat er meget polariserede. Der er mange følelser og holdninger på spil, og det har været svært for mange at stå i, fordi der ikke har været meget plads til nuancer,” siger institutchefen.

Hvad tænker du som leder, når 188 kolleger støtter en underskriftsindsamling mod en enkelt medarbejder?

“Jeg vil da helt klart foretrække, at uenigheder udfolder sig mere normaliseret – enten som samtaler eller som videnskabelige artikler eller debatindlæg, som langt størstedelen af vores debatter gør. Men jeg kan samtidig godt forstå medarbejdere, der føler sig kaldet til at få en stemme i noget, der er blevet en offentlig debat, og hvor de føler sig taget til indtægt for nogle erfaringer, de ikke personligt deler.”

Og hvad er dine tanker om det principielle i sagen? Hvor går grænsen mellem personlig ytringsfrihed og hensynet til sine kolleger?

“Der er medarbejdere, der har spurgt mig: Hvor står du som leder? Hvor står Københavns Professionshøjskole? Og stillet over for det spørgsmål må jeg svare: Vi står 100 procent på vagt for ytringsfriheden,” siger hun. ♦

FÅ HJÆLP FRA DM

–
Har du brug for støtte i en svær situation?
Kontakt DM på tlf. 38 15 66 00.

Videre efter fyringsrunden

En arbejdsplads vil altid være påvirket af en fyringsrunde, og selv om det i første omgang er en lettelse ikke at blive prikket, kan det være svært at være en af de tilbageværende på arbejdspladsen. Måske er afdelingen blevet mindre, du har mistet en god kollega og har måske fået en ny chef og flere opgaver.

Søren Bjerregaard Kjær, arbejdsmiljøkonsulent i DM, giver sine bedste råd til, hvordan I som kolleger kommer videre efter en fyringsrunde.

1. Vær bevidst om, hvad en fyringsrunde sætter i gang

Op til en fyringsrunde tænker alle: "Det kunne godt blive mig." Og derfra er der ikke langt til tanken: "Det burde være mig." Til sidst begynder man at granske: "Derfor kunne det blive mig."

Det kan skabe et negativt fokus, hvor du undersøger din utilstrækkelighed i stedet for det, du er god til. Det skaber en grundlæggende usikkerhed, som kan vare ved længe.

Så vær bevidst om, hvordan fyringsrunden påvirker både dig og kollegerne, og sørg for, at I hjælper hinanden med at huske på de små sejre.

2. Sørg for, at der er plads til forskellige reaktioner

Vi er alle forskellige og reagerer vidt forskelligt på fyringsrunder. Det skal I være nysgerrige på. Snak om, hvordan I har det, og sørg for, at der er plads til forskellige reaktioner.

Alt efter livsfase kan nogle reagere ved at tænke: "De kan bare fyre mig, jeg er ligeglad." Andre tænker måske, at det er en katastrofe. Så vær opmærksom på, at alle ikke skal behandles ens.

FOTO: METTE ØVGAARD

Søren Bjerregaard Kjær, arbejdsmiljøkonsulent i DM, giver sine bedste råd til at komme videre efter en fyringsrunde

3. Giv plads til savn

Det er okay at tale om de kolleger, som ikke længere er på arbejdspladsen. Hvis du har mistet en kollega, som du har et venskabeligt forhold til, kan du holde kontakten ved at mødes og drikke kaffe. Hvis du savner en kollega, som du har arbejdet godt sammen med, er det en god idé at finde ud af, hvad det er, du savner, i forhold til at du kan løse dine opgaver.

Tal med kollegerne om, hvad det for eksempel var for en støtte og sparring, du fik fra den savnede kollega, og hvor du kan få den nu.

4. Hold øje med arbejdspresset

Fyringsrunder påvirker opgaveløsningen og arbejdspresset, også selv om nogle opgaver falder bort. Resultatet er tit, at opgaverne skal løses af færre personer – nogle gange samtidig med at ledelsen præsenterer en ny strategi, hvor "vi skal være dygtigere, selv om vi er blevet færre".

Arbejdspresset er et fælles anliggende, og det er vigtigt at tale om, hvem der ejer opgaverne. Det kan også være et godt udgangspunkt for en snak om, hvordan I er som kolleger, og om I er gode til at hjælpe hinanden.

6. Hold øje med stresssymptomer

Stress er en risiko i forlængelse af organisationsforandringer, og noget af det vigtigste er derfor at holde øje med hinanden. Selv om ledelsen har det formelle ansvar for arbejdsmiljøet, har alle et ansvar for at holde øje med mulige tegn på stress. Vær derfor opmærksom på, om du selv eller kollegerne ændrer adfærd og begynder at gøre noget, I ikke har gjort før. For eksempel får ondt i maven, sover dårligt, skændes derhjemme eller bliver mindre sociale og holder op med at spise frokost med kollegerne.

Brug DM

På dm.dk kan du teste, hvordan du håndterer pressede situationer, og hvad du skal være opmærksom på. Som kollegagruppe kan I teste, hvordan jeres arbejdsplads håndterer pres.

Søg på 'arbejdspresset og kollegaskab' på dm.dk.

Se også DM's stressguide på dm.dk: Sådan håndterer og forebygger du stress.

5. Gør det legalt at prioritere

Lige efter en fyringsrunde er der risiko for at sige ja til alle nye opgaver for at sikre sig selv. Det kan skabe en negativ spiral med skjult overarbejde. Hvis opgavemængden i afdelingen ikke justeres, har I brug for at kigge på, hvordan I prioriterer opgaverne, og det er vigtigt, at I gør opgaveprioriteringen til en fælles opgave. Sæt det på dagsordenen, så I får et fælles sprog for det, og det bliver legitimt at tage samtalen med kolleger og leder.

7. Evaluér processen

Oftentimes både ledelse og medarbejdere lettet op, når en fyringsrunde er overstået, og så glemmer eller undervurderer man arbejdsmiljøet. Tal med dine kolleger og tillidsvalgte om at evaluere processen, så I kan lære af den. Det er samtidig en måde at bearbejde oplevelserne på. Det er også vigtigt, at ledelsen fortæller om, hvordan den kommende tid bliver, og om flere ændringer er på vej.

En arbejdspladsvurdering (APV) kan også være en del af evalueringen, og ifølge arbejdsmiljøloven skal man udarbejde en APV, når der sker ændringer på en arbejdsplads. Det er klogt at foretage risikovurderinger af, hvor udsatte de mest ramte afdelinger er. I kan for eksempel udvikle et forløb for en afdeling, som kan kopieres til andre afdelinger.

VILDE HESTE OG VREDE STEMMER

Rasmus Ejrnæs bruger Mols-laboratoriets rewildingprojekt i sin forskning i biodiversitet og har brugt masse af tid i Mols Bjerge, hvor hestene i området lever uden tilskudsfoeder. Hvis det stod til Rasmus Ejrnæs, skulle hestene også have lov til at dø i området og dermed bidrage til naturen og biodiversiteten med deres ådsler.

Tekst og foto: Simon Jeppesen (Akademikerbladet@dm.dk)

Biologiprofessor Rasmus Ejrnæs har fået en lille gruppe dyreværnsaktivister på nakken. Det handler om heste. Er det okay, at de lever vildt i Mols Bjerge, eller er det dyremishandling, når forskere i et rewildingprojekt ikke giver hestene foder og husly?

Jelling Kulturfestival, september 2024:

En demonstration med cirka 15 deltagere med banneret 'Nej til helårsgræsning uden tilskuds-fodring' står uden for det hvide telt, hvor et arrangement om rewilding er programsat. Dyreværnsaktivisterne venter på Rasmus Ejrnæs, som skal deltage i en *talk* om natur og eksistens med sognepræst Kristian Bøcker.

Da Rasmus Ejrnæs ankommer, filmer aktivisterne ham og lægger det på Facebook. Og en af dyreværnsaktivisterne siger inden arrangementet til P4:

"Vi ønsker at lukke munden på ham, for han er totalt rabiatt og langt væk fra sund fornuft."

Rasmus Ejrnæs er professor i biodiversitet ved Aarhus Universitet. Han samler og analyserer data, er med til at levere forskningsbaseret rådgivning til Miljøministeriet og rapporter til EU om, hvordan det går med vores beskyttede arter og naturtyper.

Akademikerbladet møder ham på hans terrasse med udsigt til bugnende frugttræer. Han skænker en glimrende økologisk rødvin og begynder at fortælle:

"Mit arbejde handler om, hvordan vi standser tabet af biodiversitet. Jeg skal pege på den bedste og måske også den billigste måde at standse tabet på."

Hestene skaber nye levesteder for planter og insekter

Rasmus Ejrnæs har brugt rigtig megen tid i Mols Bjerge, hvor Molslaboratoriet, naturhistorisk museums feltlaboratorie, har sat heste og okser ud som en del af naturplejen. Her lever dyrene så vildt som praktisk muligt. De skider og tramper rundt med minimal menneskelig indblanding.

"De skaber lys og variation i vores økosystemer og dermed en masse nye levesteder. Der er for eksempel utrolig mange svampe og insekter, der lever i dyrenes lort," fortæller Rasmus Ejrnæs, som bruger Molslaboratoriet i sin forskning.

Dyrene lever i området uden at blive fodret. Rasmus Ejrnæs har den personlige holdning, at de også bør dø i området og dermed bidrage til naturen og biodiversiteten med deres ådsler.

Det var et af de emner, han skulle debattere med præsten på festivalen, og han glædede sig:

"Mennesker skal jo også dø på et tidspunkt, og præsterne har gjort sig tanker om etik og moral, liv og død."

Vilde dyr er sultne om vinteren

At dyrene lever vildt, betyder, at de i løbet af sommeren og efteråret æder sig fedt til, som de taber i løbet af vinteren. Dyr, som går i helårsgræsning uden fodring, kan tabe 10-20 procent af deres kropsvægt inden foråret.

Det betyder, at de i vintermånederne konstant er sultne, og derfor tramper de rundt og roder i jorden for at finde den mindre næringsholdige føde, som de var ligeglade med månederne forinden, hvor det var sommer og masser af føde. Det giver plads, som naturen fylder ud med sjældnere arter af planter og insekter, og dermed øget biodiversitet.

"At vildtlevende dyr æder sig en fedtreserve til, som de taber igen, er almindeligt. Vilde dyr er sultne om vinteren," fortæller Rasmus Ejrnæs.

Sultne eller sultende heste

"Det er noget, nogen leger, og mens nogen leger, lider dyrene. Det kan vi bare ikke være bekendt," sagde Pia Kjærsgaard i 2022 fra Folketingets talerstol i en debat om projekter som det i Mols Bjerge.

"Ingen dyr skal sulte i Danmark," sagde en unavngivet dyreværnsaktivist i et radioprogram med Rasmus Ejrnæs fra 2022.

"Aktivisterne skal ikke tage patent på at være dyrevenner. Vi er lige så store dyrevenner. Vi har bare et andet perspektiv for, hvad der er i dyrenes tarv eller dyrenes interesse"

RASMUS EJRNÆS

I vintermånederne roder hestene i jorden efter føde. Det skaber plads, som naturen fylder ud med sjældnere planter.

at hans navn hele tiden dukker op hos dyreværnsaktivisterne. Han ser rewilding som et radikalt brud med den 'kontrakt', vi synes, vi har indgået med nogle dyrearter: Det er dem, som vi fodrer, giver tag over hovedet og beskytter mod rovdyr. Til gengæld spiser vi dem, rider på dem, giver dem navne og betragter dem som vores personlige venner.

Den 'kontrakt' er brudt med hestene i Mols Bjerge. Vi rider ikke på dem, vi fodrer dem ikke, de er ikke vores venner.

Netop det er de demonstrerende ved Jellingfestivalen vrede over. De identificerer sig med hestene, 'ser' heste, der lider, og 'ser' Rasmus Ejrnæs som en af de hovedskyldige. Derfor skal munden lukkes på ham. Han er 'ond og farlig', som der stod i et indlæg i en tråd på Facebook op til *talk'en* på Jellingfestivalen.

En del af arrangementet i Jelling gik efter planen, Rasmus Ejrnæs og præsten holdt hver deres oplæg. Debatten bagefter var til gengæld præget af de femten aktivisters lange indlæg. Præsten blev tydeligt irriteret og opfordrede dem til at tie stille og opføre sig ordentligt. Den snak om liv, død, moral og etik, som Rasmus Ejrnæs havde glædet sig til, var der ikke megen plads til.

Vant til at være skydeskive

Det er ikke nyt for Rasmus Ejrnæs at være skydeskive. I 2021 politianmeldte han nogle af aktivisterne, fordi han opfattede enkelte af deres udsagn på Facebook som truende.

Men han er ikke urolig længere.

Rewilding vækker stærke følelser. Men der sker også noget med forståelsen af det 'at være sulten' og 'at sulte', og der er forskel på at være sulten og at sulte.

Hvis en hest har ædt sig en fedtreserve til i løbet af efteråret og i løbet af vinteren forbruger mere energi, end den optager gennem føden, taber den sig og er konstant sulten. Lidt som når man i januar er på en heftig slankekur efter julemånedens overflod.

Når man sulter, får man så lidt føde, at man risikerer varig skade. Hestene i Molslaboratoriet sulter ikke. De overvåges og måles på forskellige parametre, og bliver de for tynde, tages de ud.

Hestene i Mols Bjerge er ikke vores venner

Rasmus Ejrnæs er forsker og formidler. Han bruger rewildingprojektet både i sin forskning og i sin formidling, hvilket er en del af grunden til,

“Der er jo ikke sket noget. Det er mere uden for universitetet, at jeg opfatter, at de her dyreaktivist har held til at lukke munden på folk, ødelægge projekter og fjerne opgaver.

Rasmus Ejrnæs arbejder på, at aktivisternes opførsel påvirker ham så lidt som overhovedet muligt.

“Det er nødvendigt at have et stærkt netværk af fagkolleger, som man hele tiden kan realitetstjekke sine vurderinger hos. Men jeg har talt med kolleger, som ikke bryder sig om at deltage i den offentlige debat om de her emner, og som føler sig intimideret af

RASMUS
EJRNÆS,

58 år. Biolog og professor i biodiversitet ved Institut for Ecoscience – Biodiversitet, Aarhus Universitet. Seniorforsker ved DMU/Aarhus Universitet 2006-2023. Professor 2023-2024.

Kent Nielsen (th) er en af de aktivister, som har en oplevelse af, at dyrene lider, når de ikke bliver fodret. Rasmus Ejrnæs møder ham tilfældigt ude ved hestene, og Kent Nielsen fortæller, at han er bekymret for, om de finder føde nok om vinteren, og at han derfor fodrer dem to gange om ugen i vintermånederne.

det, i højere grad end jeg gør. Dem prøver jeg at indgive mod og tillid,” siger Rasmus Ejrnæs, inden han holder en pause og fortsætter:

“Der ligger jo en dobbelthed i de her konflikter. Når der er nogle, der bliver så vrede over noget, er det et pejlemærke om, at der foregår noget væsentligt.”

“Men aktivisterne har også påvirket processen så meget, at bevægelsen i retning af vildere natur er bremsset op. De står for en konflikt, og konflikter er godt stof i medierne.”

Rasmus Ejrnæs nipper til sin rødvin og fortsætter:

“Jeg er mere bekymret for de mennesker, som sidder og har magt over de fonde, som skal finansiere mit arbejde. At stoppe midlerne til min forskning vil jo være måden at lukke munden på Rasmus Ejrnæs. Men at tillægge mig en magt til at bestemme over projekter som det i Mols Bjerge er lidt en kortslutning, fordi jeg netop ikke har den magt.”

Ud til hestene

Jeg følger med Rasmus Ejrnæs ud i Molslaboratoriet for at finde hestene. Jeg foreslår, at han til foto skal fodre en hest eller måske ride en tur på én. Det smiler han venligt ad.

Han smutter rapt op og ned ad små, stejle dyreveksler. Han er 1,73, slank og i god form, jeg er 23 centimeter højere med en stor fotorygsæk på ryggen og hænger hele

tiden fast i grene og torne, som heste og Rasmus Ejrnæs vist er ligeglade med.

Vi ender, omgivet af buske og træer, i en lysning på toppen af en bakke. Her er masser af spiseligt grønt, men af en dårligere kvalitet end længere nede, fordi planterne vokser i skygge på næringsfattig jord. Her vil hestene søge op til vinter, gnaske af det grønne og stå i ly af buskene.

En af buskene er den svagt giftige gyvelbusk. Den spiser hestene ikke, men tramper rundt for at spise græsset omkring og under busken. Den visner så i bunden og giver plads til blandt andet den meget sjældne kantet kohvede, som snylter på gyvelen. Ingen af forskerne vidste, at den sjældne plante kunne bruge gyvel som vært, før rewildingprojektet demonstrerede det.

Mødet med en aktivist

Vi går ned igen og ser en flok græssende heste – og to mennesker, der står og betragter hestene. Det er Kent Nielsen og hans kone. Kent Nielsen har stærke meninger og handler på dem. I 2021, i anledning af coronarestriktionerne, konfronterede han den daværende sundhedsminister på gaden:

“Ved du, hvad du burde? Du burde blive hængt i en lygtepæl, når det er slut, det her,” sagde han dengang til Magnus Heunicke, hvilket kostede Kent Nielsen 50 dages fængsel. I 2024 konfronterede han igen Magnus Heunicke, nu miljøminister, og kaldte ham landsforræder og morder, hvilket førte til endnu en sigtelse.

Mødet ude ved hestene er ikke aftalt. Kent Nielsen genkender Rasmus Ejrnæs og fortæller, at ægteparret er ude i vintermånederne to gange om ugen for at og fodre både køerne og hestene. Nogle af hestene kommer helt hen til dem. De spiser af deres hænder, tydeligt sultne og tydeligt glade for at få mad.

De to mænd taler sammen en halv times tid.

Rasmus Ejrnæs fortæller, hvordan bestanden af heste lever, som de

MOLS-LABORATORIET

En bestand af Exmoor-ponyer og Galloway-kvæg, der lever så vildt som overhovedet muligt, er sat ud. Bestanden holdes inde af et hegn, som kan force-res af alle andre arter. Hestene og kvæget kan reproducere sig frit og etablere flokke og territorier. De må derfor konkurrere om ressourcerne. Lovgivningen kræver, at dyrene trives. Projektet er overvåget af dyrlæger, der i alle årene blot har haft en enkelt anmærkning: Et sår på en hests hals, fordi et GPS-halsbånd sad forkert.

vil, regulerer sig selv i forhold til mængden af føde, og hvad det betyder for hestene og for området.

Kent Nielsen fortæller, at han oplever, at det er skrækkeligt for dyrene. Han bekymrer sig om dem og mener, at der med hegnet omkring området følger en forpligtelse til også at fodre:

“Det er ikke frie dyr. Når de er sat bag hegn, har man ansvaret for dem.”

Rewilding handler blandt andet om at slippe kontrollen med naturen, og en pointe i samtalen kommer, da Kent Nielsen fortæller, at han frygter for, at der kommer mange flere rewildingprojekter som det i Mols Bjerge:

“Det bliver jo uoverskueligt og fuldstændig umuligt at kontrollere,” siger han.

“Netop!” siger Rasmus Ejrnæs begejstret.

Da samtalen er slut, foreslår Kent Nielsen, at de giver hinanden hånden til afsked, og det gør de.

Tilbage i bilen snakker vi om mødet:

“Jeg køber præmissen om, at vi ikke kan løse spørgsmålet om, hvordan vi skal indrette vores naturområder alene ud fra nogle biologiske principper. Vi bliver nødt til også at løse det ud fra en følelse af meningsfuldhed, kærlighed og etik. Men de skal ikke tage patent på at være dyrevenner. Vi, der vil slippe hestene fri, er lige så store dyrevenner. Vi har bare et andet perspektiv for, hvad der er i dyrenes tarv eller dyrenes interesse,” siger Rasmus Ejrnæs og slutter af:

“Jeg er ikke vred på Kent. Jeg er vred på de beslutningstagere, der burde være de voksne i rummet, som mangler modet til at lytte efter og handle på, hvad vi, der gør vores arbejde, ved og fortæller.” ♦

REWILDING

Rewilding-projektet ser indtil videre ud til at have medført en meget stor rigdom af blomster og bestøvende insekter, ligesom der opstår en stor variation i bevoksningen. Molslaboratoriet er et eksempel på noget af det, man kan komme til at opleve i de kommende naturnationalparker.

Vil du grine hele vejen til banken?

Som kunde i Lån & Spar er du en del af noget særligt. Lån & Spar er nemlig ejet af en række fagforeninger, som ønsker at give deres medlemmer særlige fordele, når de går i banken. Det er medlemmer som dig, og det er fordele, der er til at forstå. For eksempel får MedlemsKunder Danmarks højeste rente på deres lønkonto. Det betyder, at de i januar kunne glæde sig over at få udbetalt over 130 mio. kr. i renter.

Sammen med din fagforening mener Lån & Spar nemlig, at det er kunderne, der skal grine hele vejen til banken – eller i det mindste trække på smilebåndet.

**Udnyt de fordele, der følger med dit medlemskab af DM
– bliv MedlemsKunde i dag.**

Gå ind på lsb.dk/dm eller ring 3378 1952.

Lån &
Spar

Jeg går stadig med Hitchhiker-håndklæde

Se Allan Christophersens anbefalinger af bøger, tegneserier, film og pc-spil på akademikerbladet.dk/allansanbefalinger.

Allan Christophersen

- Bibliotekar
- Spilarkivar på Det Kongelige Bibliotek. Arbejder med bevaring af danske computerspil

► En af mine yndlingsbøger er 'The Hitchhiker's Guide to the Galaxy' af Douglas Adams. Det er en komedie pakket ind i science fiction, som gentagne gange fremhæver, hvor vigtigt det er, at man ved, hvor ens håndklæde er. Så jeg begyndte at gå med håndklæde om halsen i hverdagen. Det blev jeg ikke mere populær af i teenageårene. Jeg går stadig med håndklæde og har et bredt udvalg af identiske sorte håndklæder.

Jeg kommer fra et hjem med ordblinde, så jeg hørte lydband, indtil jeg begyndte at læse, og det blev til en bog om dagen. Som en autistisk knægt var jeg ikke den mest populære i skolen, så biblioteket blev et *safe space* i frikvartererne. Jeg søgte ind i den profession, og det afspejler også, hvordan jeg har valgt at indrette mig.

Reoler fylder hele lejligheden, bortset fra køkkenet, badeværelset og entreen. Der er mindre system i min samling, end jeg som bibliotekar kunne tænke mig. Men jeg er en *hoarder*, begrænset af de hyldemeter, jeg har til rådighed. Derfor står mange af mine bøger i et lagerrum i kælderen fyldt med reoler.

Jeg er bange for, at ting skal gå tabt, så jeg går på loppemarkeder for at finde obskure emner, især pc-spil. Jeg har databaser over mine samlinger, så jeg kan tjekke, om jeg har dem i forvejen. Det første, jeg gør, når jeg får noget nyt, er at registrere det og tage backup. Jeg kan kopiere de fleste formater, men ikke Betamax – endnu.

Jeg spreder mig over mange genrer og har tonsvis af dvd'er, bøger, tegneserier, brætspil og adventurespil.

Jeg gør mig i alle typer historiefortællinger, mange i genren fantasy og gys. Som barn var det en flugt fra en udiagnosticeret autists verden ind i et fantasyunivers. Over årene har det ændret sig, og i dag er det en social fællesnævner for min omgangskreds. Jeg inviterer til filmaftener, og her fungerer gysere godt. Især de dårlige, da det ikke er disrespekt at tale, mens man ser dem.

Mange i min omgangskreds har dårlig samvittighed over en gradvist voksende bunke bøger, som de aldrig når igennem. Det er ikke meningen. Formålet med en reol er at have et så omfattende udvalg, at man kan hente bogen eller filmen, når man har lyst. Jeg tror heller ikke så meget på, at man skal opleve visse værker for at være kultiveret. Der findes jo endeløse dybder af *must reads*, så man skal finde sin smag og forfølge den. ♦

Min bogreol

Mange DM'ere har et særligt forhold til bøger og litteratur. I denne serie inviterer et medlem indenfor og viser bogreolen frem.

Din nye forperson

Valget er afgjort. Fra det nye år er **Janne Gleerup** DM's øverste leder.

For første gang i 24 år har der været kampvalg til posten som den øverste leder i DM, og medlemmernes stemmer faldt til fordel for den 51-årige forsker og tillidsrepræsentant Janne Gleerup, der også er forkvinde for AkademikerPension.

Hun er officielt valgt som DM's forperson i perioden 2025-2027.

Janne Gleerup havde på forhånd fået opbakning fra en række fremtrædende medlemmer og politisk valgte i DM og endte med at få 71 procent af de i alt 6.700 stemmer.

"Jeg er naturligvis spændt og især ydmyg. Jeg er meget bevidst om det ansvar, der er blevet mig givet," siger hun om udsigten til at stå i spidsen for over 80.000 medlemmer.

"For mig er det afgørende, at DM følger med tiden, så vi bliver ved med at være den stærke, mangfoldige organisation, vi er i dag. Derfor må vi ikke stå stille. Vi skal løbende udvikle os, så vi afspejler de arbejdsmarkeder, vores medlemmer er på, den store værdi, de tilfører samfundet, og de fagligheder, de har," siger Janne Gleerup.

Hvad bliver din første opgave i DM?

"Jeg har været aktiv i DM i mange år. Først lidt græsrodsagtigt, senere som tillidsvalgt og medlem af bestyrelsen for DM Universitet og af hovedbestyrelsen. Derfor kender jeg den politiske del af organisationen og dens historie rigtig godt. Til gengæld kender jeg ikke dagligdagen i de mange forskellige brancher, medlemmerne arbejder inden for, så her gælder det om at række ud, lytte og lære," siger hun.

"Ikke mindst vores mange tillidsvalgte spiller her en nøglerolle, og jeg glæder mig rigtig meget til at lære dem bedre at kende, og jeg vil tage hul på samarbejdet fra starten. Det samme gælder samarbejdet med DM's medarbejdere, som jeg også glæder mig til. Og så er der naturligvis flere forskellige politiske dagsordener, der står for døren allerede i starten af det nye år."

KORT OM JANNE GLEERUP

Født 29. oktober 1973.

Uddannet cand.mag. og ph.d.

Forkvinde for
AkademikerPension.

Har i mange år været tillidsrepræsentant og arbejdslivsfor-
sker på Roskilde Universitet.
Her har hun forsket i blandt
andet prekarisering, atypiske
ansættelser og fleksible
arbejdsformer, for eksempel
firedages arbejdsuge.

"Jeg er meget bevidst om det ansvar, der er blevet mig givet"

Hvem er den nye forperson?

Da Janne Gleerup startede sin akademiske karriere, var hendes fokus på de lavtlønnede grupper i samfundet.

Hun skrev speciale på Roskilde Universitet om lønsystemet Ny Løn i det offentlige, og hvad det gør ved HK'ernes arbejdsliv, mens ph.d.-af-handlingen handlede om social- og sundhedsansattes oplevelse af mangel på anerkendelse.

Internationale studier i prekarisering, fleksibilisering og konsekvenserne af usikre ansættelser af blandt andre Guy Standing fik hende sporet ind på akademikernes arbejdsliv som forsker.

"Jeg vil gerne bidrage til, at man som højtuddannet får muligheden for at bruge sin faglighed og omsætte den til meningsfuldt arbejde, der har værdi for samfundet," sagde Janne Gleerup til Akademikerbladet, da hun i fjor fyldte 50 år.

"Og man kan sige: Hvis akademikerne brænder ud, så får vi som samfund heller ikke nogen glæde af den investering, man lægger i deres uddannelse."

Janne Gleerup overtager stafetten fra den nuværende forperson, Camilla Gregersen, der før sommerferien gik på orlov efter problemer med arbejdsmiljøet i DM's sekretariat og senere valgte ikke at genopstille.

Det gør hun i en tid, hvor DM på mange måder står et godt sted. Det viser sig blandt andet ved, at der er kommet flere medlemmer – ikke mindst på grund af en række fusioner med mindre fagforeninger, der får medlemstallet op på over 80.000, når Janne Gleerup træder til.

Medlemmerne har også valgt nye repræsentanter til hovedbestyrelsen og de ni sektorer, der hver dækker forskellige grupper af medlemmerne. Se dem på dm.dk/valg. ♦

Som medlem af DM har du adgang til inspiration, ny viden og efteruddannelse

Her kan du se et udvalg af de aktiviteter vi tilbyder.
Den fulde liste finder du altid på dm.dk/kalender

Arrangementer for alle

Adobe InDesign Introduktion

9. januar 2025 – Online

Vi er alle talere – lær at tale ubesværet i alle situationer

14. januar 2025 – Aalborg

SEO Grundkursus

15. januar 2025 – Online

11. februar 2025 – Online

Styrk dig i rollen som sparringspartner for din ledelse

16. januar 2025 – Online

Lær at gøre kompleks forandring konkret

21. januar 2025 – Online

Microsoft 365 Copilot

21. januar 2025 – Online

Sådan løser du vilde problemer

22. januar 2025 – Online

WordPress grundkursus

22. januar 2025 – København

Hvad er væsentligt for at skabe en bæredygtig fremtid?

23. januar 2025 – Online

Canva – online design og bannere

28. januar 2025 – Online

Morten Pape om sin nyeste bog Nøglebarn

29. januar 2025 – København

Sådan sikrer du følgeskab

29. januar 2025 – Online

Lær podcast-håndværket og de grundlæggende teknikker

30. januar 2025 – Odense

Lidelse og den kristne grundklang i Kierkegaards tænkning

30. januar 2025 – København

WordPress grundkursus

22.-23. januar 2025 – København

Ledig? Sæt ord på dine kompetencer

4. februar 2025 – Online

UX Design og digitale brugeroplevelser

19.-20. februar 2025 – København

Isabel Bramsen: Hvad ved vi om fred?

26. februar 2025 – København

Vidensfestival 2025

22. marts 2025 – København

Uddannelser

Auditering af processer og informationsressourcer

25. februar 2025 – København

SoMe Manager

– Online miniuddannelse

27. februar – 27. marts 2025 – Online

Records Manager

– Miniuddannelse

3. – 26. marts 2025 – København

Records Manager

– Online miniuddannelse

30. april – 26. maj 2025 – Online

Data Quality Management

– Håndtering af datakvalitet

14. maj 2025 – København

DM Kultur

Bliv klogere på Det Kgl.

Biblioteks Netarkiv

– en digital tidskapsel af

Danmarks internethistorie

15. januar 2025 – Online

Hvordan ser kulturlivet ud i Danmark? – Kortlægning og brancheblik

21. januar 2025 – Online

Frivillighed i kulturlivet! Er det ulønnet arbejde, eller kan frivilligheden noget særligt?

6. februar 2025 – Online

Fucker AI med kunsten og kulturen – eller gør AI den bedre?

26. februar 2025 – København

DM Leder

Morgenwebinar for ledere:

Skab trygge relationer i

lederopgaven

21. januar 2025 – Online

DM Selvstændig

Prissætning, forhandling

– og det gode tilbud

6. marts 2025 – Online

Hvordan bruger du dit

netværk til at udvikle

din forretning?

3. juni 2025 – København

DM Kommunikation

K-dagen 2025:

Kommunikatøren

i en kompleks verden

4. marts 2025 – Aarhus

11. marts 2025 – København

11. marts 2025 – Online

DM Digi

Hvordan balancerer vi AI-begejstring og grønne hensyn på arbejdspladsen?

20. januar 2025 – Online

Prompt Engineering – sådan får du sprogmodellen til at svare rigtigt hver gang!

29. januar 2025 – Online

På vej ind i den tredje bølge i AI-udviklingen

11. marts 2025 – København

DM Bio

Hvad vil vi med fremtidens skove?

10. januar 2025 – Online

Kan nye skove komme af sig selv?

17. januar 2025 – Online

Miljøgoder fra skovrejsning – forandring fra mark til skov

24. januar 2025 – Online

Filmaften: "Wilding"

28. januar 2025 – København

Tillidsvalgte

Som tillidsvalgt kan du komme på gratis kurser og uddannelsesdage – og blive uddannet helt op til diplomniveau. Alle tillidsvalgte bliver klædt grundigt på til at varetage deres hverv.

Velkomstmøde for nye tillidsvalgte

9.00-11.00 – Online

Intro til TR-rollen

2 dage – Middelfart

Organisation,

Samarbejde og Trivsel

2 dage – Middelfart

Forhandling og Løn

2 dage – Middelfart

Diplomuddannelse:

Strategisk Ledelse

19.-21. maj 2025 – Middelfart

Diplomuddannelse:

Ledelse og Forhandling

19.-21. august 2025 – Middelfart

Som tillidsvalgt har du mulighed for at supplere med en række e-læringsmoduler, som du kan tage hvor og når, det passer dig.

Læs meget mere på dm.dk/tillidsvalgt

DM

Tekst Sofia Tøfting (svt@dm.dk)

Foto Martin Dam Kristensen

Simone snakker med sin far gennem en glasrude

23-årige **Simone Kallehaug** er den første i sin familie, som går på universitetet. Det ville være rart at snakke om opgaverne med forældrene, men på den anden side slipper hun for forventningspresset.

For første gang, siden hun startede på universitetet året forinden, fornemmede Simone Kallehauge en distance mellem sin far og sig selv. En barriere var vokset frem.

Hun plejede at ringe til ham fra kollegiet i Risskov i Aarhus, når hun gik i stå med en opgave. Men denne gang var det anderledes.

Simone Kallehauge havde skriveblokada. Det var hendes tredje semester på bacheloren i historie på Aarhus Universitet, og en stor opgave om kvindesagsforkæmperen Henni Forchhammer havde sat hende i stå.

Det plejede at hjælpe at snakke med faren, når hun gik i stå. Ikke fordi han kunne sige, hvad hun skulle gøre, men bare for at sige det højt.

“Jeg fatter ikke, hvad jeg skal,” kunne hun finde på at sige. Og så var det egentlig bare meningen, at faren skulle svare et eller andet, som viste, at han lyttede.

Men noget var anderledes den dag.

“Hallo? Har du hørt, hvad jeg har sagt?”

“Ja, ja.”

Fra sin plads ved bordet i stueejligheden kunne hun kigge ud på folk, der gik forbi på stien, og i røret kunne hun høre på farens ‘hm’, at han ikke var helt med. Eller var han ligeglad? Derhjemme i Herskind lå faren nok på den brune lædersofa med hovedet på ryglænet. Sandsynligvis med telefonen på brystet og højttalerfunktionen slået til. Det var en meget lille by, faren boede i. Når Simone Kallehauge var på besøg og stod udenfor på terrassen, kunne hun nogle gange høre en ko muhe eller en teenager, der kørte på knallert. Ellers stilhed.

Nu kunne hun høre faren spørge, hvad det var, Simone mente.

“Det har jeg jo sagt,” sagde hun lidt irriteret.

“Jeg vil rigtig gerne forstå det, men jeg fatter hat af, hvad du siger.”

“Det er lige meget, du skal bare lytte.”

Simone Kallehauge mærkede sin lunte blive kortere. Det var, som om faren stod bag en glasrude. De kunne begge høre, at den anden sagde noget, men ikke rigtigt forstå hinanden.

Faren var ikke dum. Han vidste alt muligt om alle mulige ting, for eksempel inden for rør og fliser og anlægsgartnerarbejde. Men det hjalp ikke nu, hvor Simone Kallehauge havde skriveblokada under sin eksamen.

Hun blev fortvivlet. Hvad var der galt? Er det emnet, der er for svært, eller er det mig, der ikke kan forklare det ordentligt? tænkte hun.

Historien handler om at bryde et mønster. Hver tredje kandidatstuderende har forældre, som enten er ufaglærte eller faglærte og ikke har gået på universitetet, viste tal fra Akademikerne i 2018. En af dem er Simone Kallehauge, hvis far er uddannet lastbilmekaniker, og hvis mor har Handelsskolernes Grunduddannelse (HG). På mange punkter ligner Simone Kallehauge alle sine medstuderende. På nogle punkter gør hun ikke.

En mindre oplagt vej

I sensommeren 2021 havde de nye studerende på historie fået lov til at holde introuge, selvom der stadig var corona i luften. Simone Kallehauge stod uden for kantinen i Nobelparken i Aarhus. Hun var nervøs. Tankerne havde kørt rundt i morges, da hun stod af bus 5A og fik forvildet sig et sted hen, hun aldrig havde været før. Det var pinligt, at hun var helt lost. En flok tutorer fandt hende og fulgte hende op til tagterrassen, hvor de andre var.

Udefra så hun nok rolig ud, måske lidt intimiderende endda. Hun havde mørkt tøj på, en sort T-shirt med navnet på det polske death metal-band Behemoth skrevet i gotiske tegn og to piercinger i næsen. Men

Hvis Simone Kallehauge får skriveblokada, plejer hun at ringe til sin far. De forstår ikke altid hinanden, og indimellem føles det som om, de taler med hinanden gennem en glasrude.

“Da hun skulle rejse sig under en af de der lege, hvor man skal præsentere sig selv, var hun så nervøs, at hun holdt fast i bordkanten for ikke at ryste. Hun forsøgte at virke ligeglad. Jeg er outkast, tænkte hun. This is it”

indeni havde hun lyst til at dække sig helt til og blive usynlig. Simone Kallehaug var i sin skal, som særligt voksede frem i store grupper. Da hun trådte ud på tagterrassen, kunne hun høre en summen af menneskestemmer, men hun kiggede ikke op. Lod, som om hun havde skyklapper på, og fandt en plads.

I Simone Kallehauges familie har man altid kunnet noget med hænderne. Her har man arbejdet som beklædningshåndværker, sygeplejerske, tømrer og butiksarbejder. Det ville have været nemmere og mere oplagt, hvis hun havde valgt samme vej. Det vidste Simone Kallehaug.

Men det havde hun altså ikke. Hun var stadig i tvivl om, hvorvidt hun havde generne til universitetet. Hun var den allerførste i familien, der havde valgt den her vej. Kunne hun virkelig klare fem hardcore år?

Da hun skulle rejse sig under en af de der lege, hvor man skal præsentere sig selv, var hun så nervøs, at hun holdt fast i bordkanten for ikke at ryste. Hun forsøgte at virke ligeglad.

Jeg er outkast, tænkte hun. This is it.

UNIVERSITETET HAR BETYDNING FOR SOCIAL MOBILITET

Det er svært at flytte sig fra sine forældres indkomstfordeling og uddannelsesniveau. Det forklarer Birthe Larsen, der er lektor i økonomi på Copenhagen Business School (CBS) i København. Selvom tal peger i forskellige retninger, står det, ifølge hende, under alle omstændigheder klart, at der i Danmark ikke er fuld social mobilitet.

“Man står simpelthen bedre, hvis man kommer fra en familie, hvor forældrene har lange uddannelser og højere indkomst og formue. Sådan er det,” siger Birthe Larsen.

Hvis dine forældre har en lang uddannelse, betyder det rent statistisk to ting: At de har en højere indkomst end gennemsnittet, og at du selv har større chance for at få en lang uddannelse med en højere indkomst.

Social arv og social mobilitet handler ikke kun om indkomst. Det kan også handle om sociale koder, man ikke har fået tillært fra familien, hvis ingen af forældrene har en lang uddannelse. Det har Birthe Larsen selv oplevet. Hendes forældre gik ud af skolen som 14-årige.

“Det betød, at de manglede viden på visse områder, som for eksempel det kulturelle. De havde en anden slags ordforråd. De spiste andre ting og på en anden måde. De kendte til andre tilbud i biografen og teatret, musik og litteratur,” siger økonomien.

Når ens forældre ikke har de kulturelle koder, som dem med en uddannelse har, kan det virke begrænsende for, hvilken vej man kan vælge i livet, forklarer Birthe Larsen. Når man bevæger sig ind i en anden slags miljø, ved man ikke rigtigt, hvad der skal til for at klare sig, fordi man ikke kender alle koderne. Det kan direkte påvirke ens selvtillid og følelsen af, om man klarer det.

Birthe Larsen er åben om sin egen baggrund i en udfordret familie, fordi hun vil sætte fokus på, hvad nye love og andre forhold i samfundet betyder for dem med færrest penge.

Uligheden stiger i Danmark, og det bekymrer Birthe Larsen. Jo større ulighed et samfund har, jo sværere bliver det at bevæge sig mellem samfundslagene, forklarer hun. Universitetet kan spille en rolle i at fremme social mobilitet, fordi højere uddannelse giver højere indkomst. Det er dog ikke altid garanteret, selv med en kandidatgrad. Ikke fordi det i sig selv er bedre eller finere at gå på universitetet, understreger CBS-pektoren. Men alligevel har uddannelsesniveau enorm betydning for, hvor længe du lever, og hvor sund du er.

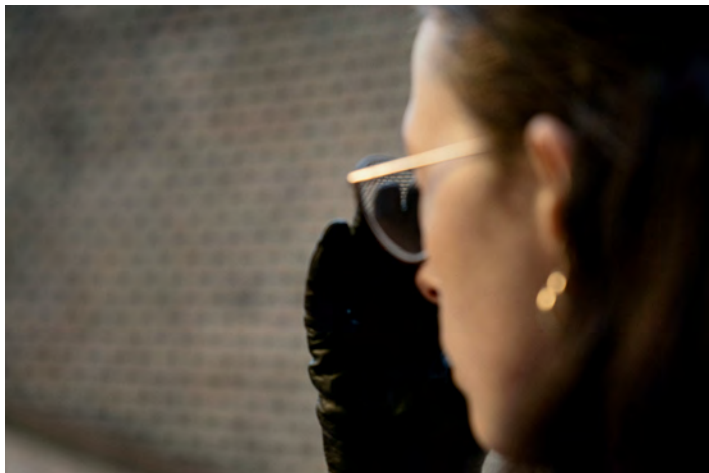
“ Hun er lige så stille vokset ud af den skal, hun befandt sig i, da hun startede med at studere. Men nogle gange, når der for eksempel er overvældende mange mennesker i kantinen, kan hun godt hoppe tilbage i skallen ”

Blevet mere rolig

I Universitetsparken ved Aarhus Universitet suser de brune blade over græsset, når vinden tager fat i dem. Det er en grålig efterårsdag. Simone Kallehauge har løse, sorte bukser på, lang sort jakke, og håret er også farvet sort. Men ud over farvevalget har mange ting ændret sig, siden hun startede på universitetet.

Hun er lige så stille vokset ud af den skal, hun befandt sig i, da hun startede med at studere. Men nogle gange, når der for eksempel er overvældende mange mennesker i kantinen, kan hun godt hoppe tilbage i skallen.

Simone er blevet fortrolig med Universitetsparken, hvor hun for eksempel spiller ølbowling med studievennerne om sommeren.

Hun tror selv, at hendes venner ville sige om hende, at hun er nede på jorden og *low key*. Det er rart, at man kan være stille med dig, sagde hendes veninde for nylig. Simone Kallehauge kan godt lide stilhed. Bare det ikke er den slags, hvor man sidder og stirrer på hinanden og ikke kan finde på noget at sige.

Hun går hjemmevant omkring i parken, som hun mest bruger til at gå igennem, når hun skal på arbejde på Det Kongelige Bibliotek. Eller til at spille ølbowling om sommeren med sine venner fra studiet.

Hun er blevet mere rolig på universitetet nu, og hun har accepteret, at hun ikke kan spørge sine forældre, hvis hun bliver i tvivl om noget konkret med en bestemt teori eller metode. Der er sikkert nogle af tingene, hun havde haft lige så svært ved at få hjælp til, selvom forældrene havde en universitetsuddannelse. Det er ikke sikkert, at lige præcis deres viden havde været noget, hun kunne bruge. Hendes mor kan til gengæld hjælpe med det sproglige i en opgave.

Forældrene kan ofte ikke engang huske, hvad hendes uddannelse

hedder, når de bliver spurgt af venner og familie. Det kan godt være virkelig frustrerende, når hun har fortalt dem det så mange gange. Men det er egentlig også rart nok. Så er der ikke noget pres på, at hun skal vide en masse ting.

Simone Kallehaug ringer stadig til sin far for at snakke om studiet. Hvis de bliver irriterede på hinanden, fordi de ikke forstår hinanden, så skifter de emne. Hun har det samme gode forhold til ham, som hun altid har haft. Der er bare nogle ting, de ikke har til fælles. ♦

Fra 16-millimeterfilm til fuld digitalisering

Hanne Schluckebier har oplevet både adrenalinsuset ved at levere hurtige arkivbilleder til nyhedsindslag i DR og glæden ved fordybelse som arkivar af filminstituttets skatte. Nu stopper et arbejdsliv, der bød på tre fede job – og én hård fyring.

Hanne Schluckebier

- Født 1958
 - Uddannet bibliotekar på Danmarks Biblioteksskole
 - Gik på pension 1. juli 2024.
-

► Hvis Hanne Schluckebier skal fremhæve én arbejdsopgave, som har været af særlig betydning for hende i det arbejdsliv, der nu er forbi, så falder valget på den research, hun bidrog med til nogle af de store dokumentarudsendelser, som DR producerede i 1980'erne og 1990'erne.

Hun kan stadig genkalde sig den dybe, faglige tilfredsstillelse, det var at se en vigtig historie blive fint fortalt ved hjælp af levende film, faste billeder, skarpe citater og andet arkivmateriale. Især sidder arbejdet med dokumentarserien 'Århundredets vidner' fast i hendes erindring. Det var virkelig fedt at få chancen for at grave sig dybt ned i et omfattende arkivmateriale som fast researcher på serien.

Hanne Schluckebier fik foden indenfor hos DR som barselsvikar i tv-arkivet i en tid, hvor en stærk dokumentar i bedste sendetid for alvor kunne få danskerne til at klæbe til skærmen.

Et dusin bibliotekarer var i midt-80'erne ansat til at katalogisere og arkiverer DR's egenproduktion, der lå på 16-millimeterfilm, U-matic-bånd og Beta-cam-bånd. De skulle desuden servicere journalister, der ikke kunne tilgå arkivet uden assistance.

Det er langt fra alle arkivarer, der trives med skarpe deadlines såvel som den skarpe tone, Hanne Schluckebier mødte blandt de garvede nyhedshunde på gangene i DR. Men for den nyuddannede bibliotekar fra Frederiksberg var den pulserende travlhed, fokuset på den store verden og de skæve vagter vildt inspirerende. Hun har altid oplevet, at journalistfagligheden og bibliotekarfagligheden talte godt sammen.

Det var hverken det skrevne ord eller den akademiske tekstanalyse, der fik Hanne Schluckebier til at søge ind på biblioteksskolen i sin tid. Hun elskede derimod duften på et bibliotek og den forventningsfulde følelse, det giver at stå med en ulæst bog mellem hænderne. Sådan har det været, siden hun som barn tilbragte somrene på Falster og cyklede

til skolebiblioteket i Horreby to gange om ugen efter nye forsyninger.

De jævnlige fyringsrunder i DR har været det absolutte lavpunkt i den nu nyslåede pensionists arbejdsliv. Både da de ramte hendes tætte kolleger, og da hun selv blev opsagt som led i en sparerunde efter 30 års ansættelse.

Det er virkelig ødelæggende for en arbejdsplads at gå igennem perioder, hvor ingen kan vide sig sikker, og hvor bekymringen står malet i alle kollegers ansigter. Det stopper alting, husker Hanne Schluckebier, der selv blev ramt af både tvivl og sorg over at skulle sige farvel til DR. Det ville blive svært at finde nyt arbejde for en 57-årig efter så mange år i DR, for ventede hun.

Derfor er hun også yderst taknemmelig over, at hun via et kort vikariat på Politiken fik job som digital arkivar på Det Danske Filminstitut og atter fik lov til at arbejde med levende billeder. I de sidste otte år har hun tjekket og arkiveret de danske film, som instituttet modtager som pligtafleveringer. Og hun har været med til at arkivere og registrere dele af instituttets analoge samling af film. De sidste fem år har hun stået for at digitalisere den danske stumfilmsarv og lægge en guldgrube af film ud på danmarkpaafilm.dk og stumfilm.dk.

Da den eksploderende pris på filminstituttets tagbiograf åbnede op for en frivillig fratrædelse, greb hun chancen for at åbne et nyt kapitel i sit liv.

Hanne Schluckebier og Brian, hendes amerikanske *highschool sweetheart*, der siden blev hendes mand, har flere gange været på lange rejser med deres to drenge. Rejseappetitten er ikke skrumpet. Ægteparret er lige kommet hjem fra Egypten, planlægger at være to måneder i Sydøstasien til vinter og på *roadtrip* i USA til sommer. Det er vemodigt at gå på pension fra et job, man holder af – men det er også fedt at kunne gøre, præcis hvad man har lyst til. ♦

Et arbejdsliv er forbi

Hver måned går snesevis af DM-medlemmer på pension. Hvad er det for et arbejdsliv, de siger farvel til, og hvad står især tilbage hos dem, der er på vej til at forlade det? Det undersøger Akademikerbladet i denne serie.

True Crime på Langeland

Fra sit skrivebord i Rudkøbing bragte **Ittai Gradel** ledelsen til fald på et af verdens mest prestigefyldte museer. Sagen står til at koste en kurator mange år i fængsel og har haft store omkostninger for den arkæologisk uddannede antikvitetshandler.

Tekst Pernille Siegumfeldt (psi@dm.dk)

Foto Thomas Nielsen

R

udkøbing, 7. august 2016. Som en del af sin sædvanlige hverdagsrutine sidder Ittai Gradel på sit hjemmekontor på Langeland og scroller gennem udbuddet af klassiske antikviteter på jagtmarker som eBay.

For en internationalt anerkendt ekspert i den klassiske antik findes der ikke noget større rush end at spotte en sjælden skat i en af skrotbunkerne på de digitale markedspladser.

Og denne sommermorgen dukker en vare op på skærmen, som får Ittai Gradel's hjerte til at hoppe et slag over: et vedhæng i agat, en såkaldt kamé med en grå og hvid indgravering af Priapus, den græske fertilitetsgud. Priapus er letgenkendelig, fordi han ofte bliver afbildet med overdimensionerede kønsdele. Ittai Gradel, der har sådanne indgraveringer som sit nichespeciale, kan med det samme datere smykket tilbage til før vor tidsregning.

Hvis det er ægte, vil det være mange tusind kroner værd. Alligevel er det sat til salg til kun 40 pund af en sælger, der kalder sig Sultan1966.

Ittai Gradel er uddannet klassisk arkæolog fra Aarhus Universitet. Han har forsket og undervist på britiske universiteter i en årrække og besidder en ekspertise, som auktionshuse i hele verden har bud efter.

Han har også en anden superkraft:

“Som barn tilbragte jeg utallige timer i regnvejre med næsen i en bog på Nyborg Folkebibliotek. Jeg elskede at læse, og det var en bibliotekar, der gjorde mig opmærksom på, at jeg har en egentlig fotografisk hukommelse. Jeg skulle kun kaste et hurtigt blik på en bogside, så havde jeg memoreret teksten ord for ord,” fortæller Ittai Gradel.

De tykke museumskataloger, han siden har tygget sig minutløst igennem, lagrer sig også i hans hjerne.

Selv om mange i forskningsverdenen hader antikvitetshandlerne, tager Ittai Gradel dem og sig selv i forsvar: "Tænk, hvis al handel var henvist til det sorte marked og foregik uden nogen form for regulering eller synlighed. Det ville være langt værre, for det handler om legalitet."

“Indimellem tænker jeg: Gid jeg dog aldrig havde opdaget det her. Jeg har aldrig fortrudt, for jeg kunne ikke have handlet anderledes. Men den her sag har haft store konsekvenser for mig, både personligt og økonomisk”

Ittai Gradel blev sidst i november af det anerkendte kunsthistorietidsskrift Apollo Magazine kåret som Personality of the Year på grund af sin rolle i opklaringen af århundredets tyveri på British Museum.

JUVELEN I SAMLINGEN

En af juvelerne i Ittai Gradels samling er en hattenål fra 1870, som han kigger på hver eneste dag. Hattenålen er besat med en romersk kamé fra omkring 160 år efter vores tidregning, og den forestiller den romerske kejserinde Lucilla. "Kejserinden er utroligt velholdt. Jeg fandt nålen i en bunke med smykkeskrot på en fransk auktion i provinserne. Den er i trefarvet agat. Jeg solgte resten af bunken for guldværdien, så hun har ikke kostet mig noget. Men den dag, jeg skal sige farvel til hende, bliver jeg ulykkelig," fortæller han.

"Og derfor vidste jeg med det samme, at vedhængen med Priapus på et tidspunkt havde været i British Museums varetægt. Dét studsede jeg gevaldigt over."

Mistanken vakt

Sælgeren på eBay, Sultan1966, havde Ittai Gradel i forvejen handlet med ad flere omgange. Mange af hans ting blev solgt til priser langt under deres værdi.

"Han skrev til mig, at hans rigtige navn var Paul Higgins, og at antikviteterne stammede fra en arv fra hans bedstefar, der havde været død i næsten 70 år. Denne gang nåede smykket kun at være til salg i få timer, inden det blev fjernet fra sitet igen. Men min mistanke var vakt, og jeg besluttede mig for at holde lidt ekstra øje med hans konto."

Tvivlsomme typer er der masser af blandt kunst- og antikvitetshandlere, og eBay er et yndet sted for dem at færdes, konstaterer Ittai Gradel. Alligevel er det stadig svært helt at fatte, at en tilfældig observation på eBay den dag i 2016 skulle føre til oprulningen af århundredets største tyveri fra et af verdens mest prestigefyldte museer.

"Indimellem tænker jeg: Gid jeg dog aldrig havde opdaget det her. Jeg har aldrig fortrudd, for jeg kunne ikke have handlet anderledes. Men den her sag har haft store konsekvenser for mig, både personligt og økonomisk."

Metastaser i hele kroppen

Fragmenter af middelalderlige pergamentbøger, smykker og vedhæng ligger i Ittai Gradels bankboks og i sikrede montere på villaens førstesal i udkanten af Rudkøbing. Det mest værdifulde i hans samling i dag er en romersk kaméring, som et museum i Tyskland har givet bud på for over en million kroner.

Ittai Gradel flyttede til Langeland, da han fik nok af intriger og nedskæringer i universitetsverdenen. Han sagde sit job op på Reading University i Storbritannien, solgte sit hus i København og slog sig senere ned som antikvitetshandler tæt på barndomsbyen Nyborg. Siden har han levet af at gøre fund på nettet og ofte mangedoblet avancen ved videresalg.

Men det er noget andet, der har optaget det meste af Ittai Gradels vågne timer de seneste fire år: nemlig en tidligere afdelingsleders formodede forbrydelse mod sin arbejdsplads, British Museum.

I takt med at sagen har taget fart, er den 59-årige antikvitetshandlers gamle kræftsygdom blusset op på ny:

"Stressen og det store arbejdspress, som sagen har medført, har helt sikkert ikke hjulpet," siger han. "Først fik jeg fjernet en nyre. Nu har jeg fem metastaser i kroppen. De vokser ikke lige nu, men ender nok alligevel med at tage livet af mig en dag. Jeg er træt som ind i helvede

hele tiden, og jeg render jævnligt til kontrol på sygehuset i Svendborg.”

Oveni har han fuldstændig mistet lyst til at passe sin forretning.

“Det er ikke nær så sjovt at handle med antikke ædelsten, som det var engang. Og det skal du høre fra en, der altid har haft mange sentimentale følelser for sin samling.”

Tyven bliver forfremmet

Længe ser Ittai Gradel intet til Sultan1966 på eBay. Men i maj 2020, fire år efter at han første gang spotter noget mistænkeligt, får Ittai Gradel øje på et billede i en ny bogudgivelse om ædelsten. Denne gang er det en olivengrøn indgravering, der ligner den romerske kejser Augustus.

Ifølge bogen tilhører smykket British Museum. Men Ittai Gradel ved, at et itubrækket fragment af smykket har været på eBay før, sat til salg af en antikvitetshandler i England.

“Jeg kontakter handleren, der fortæller, at han selv har købt fragmentet af en galleriejer i Bath, som jeg også kender. Galleriejeren kan berette, at han har købt smykket på eBay et par år tidligere – af en sælger med kontonavnet Sultan1966. Nu er der altså to tilfælde, hvor genstande fra British Museum er sat til salg af denne sælger. Så bliver jeg for alvor urolig.”

Ittai Gradel opdager også, at en af de to genstande, vedhænet med Priapus, nu pludselig optræder på British Museums hjemmeside med et ret nyligt foto:

“Sælgerens fortælling om, at han har arvet det fra en, der er død for 70 år siden, kan altså ikke passe. Og dermed står intet af, hvad han har fortalt, længere til troende.”

Ittai Gradel går alle sine optegnelser, korrespondancer og transaktioner med Sultan1966 systematisk igennem.

En onlinekvittering fra PayPal viser sig at indeholde et afgørende spor. Kvitteringen indeholder en e-mailadresse, og det fremgår, at sælgerens virkelige navn er Peter Higgs.

Så falder brikkerne på plads. For det samme hedder seniorkuratoren i afdelingen for Grækenland og Rom på British Museum i London.

Peter Higgs har blandt andet bygget sin karriere op omkring arbejdet med at finde stjålne antikviteter og afsløre illegal handel i hele verden.

I januar 2021 bliver Higgs forfremmet til afdelingsleder. I dag er han anklaget for som chef at have ændret i museets optegnelser. Blandt andet skal han have til-

føjet, at udvalgte genstande er gået tabt mange år, før han selv begyndte at arbejde på museet. Det er de genstande, han solgte videre på eBay – sammen med andre genstande, der aldrig nåede at blive registreret af British Museum.

Selvhøjtidelig britisk ledelseskultur

Ittai Gradel sammenfatter sin mistanke og sender en rapport til vicedirektør Jonathan Williams på British Museum. I rapporten fremlægger han sine klare, uomtvistelige beviser på, at Higgs stjæler fra samlingerne. Han modtager en besked om, at museet vil undersøge hans mistanke. Mere hører han ikke om sagen.

I juni måned skriver Ittai Gradel derfor til Hartwig Fischer, der er direktør på British Museum. I svaret, der kommer fra vicedirektøren Williams og fremstår som endegyldigt, står, at museet kan redegøre for alle objekter, at der ikke er mistanke om uredelighed, og at museets samling er beskyttet.

I Rudkøbing er antikvitetshandleren ved at gå ud af sit gode skind:

“Jeg kan jo ret hurtigt konstatere, at jeg selv har købt i alt 351 genstande enten

Denne kamé var berømt i 1700-tallet, men forsvundet i over 200 år. Ittai Gradel fandt og købte den på en tysk auktion i 2021. Den var beskrevet som værende fra det 19.-20. århundrede, men han genkendte den fra de gamle 1700-tals gipsafstøbninger og fra beskrivelser i flere 1700-tals kilder: Kunsthistoriens faderfigur Johann Joachim Winckelmann så den i Rom i februar 1764 og lovryste den både på tryk og i sine breve som en af de fineste romerske kaméer, han havde set. Portrættet forestiller Germanicus, der var arving til kejsermagten, men døde ung forinden. Hans søn Caligula blev senere kejser i 37-41, ligeså hans bror Claudius i 41-54. Den er fra 4 e. Kr. eller kort efter, hvor Germanicus var 18-20 år.

"Jeg tror da, at mange andre også ville insistere på at forfølge en mistanke, hvis de opdagede, at der foregik noget lyssky inden for et område, de nærer en stor kærlighed til. Til gengæld er det nok de færreste, der ville bide sig fast, når en mistanke er blevet afvist af museets ledelse ad flere omgange. Men jeg sprænger nok den sædvanlige skala for stædighed," siger Ittai Gradel.

direkte eller gennem mellemhandlere, som kan føres tilbage til Peter Higgs,” siger Ittai Gradel.

“Desuden kender jeg fra min tid i England alt til den selvhøjtidelige ledelseskultur, som ofte hersker i toppen af de britiske kulturinstitutioner. Her fejrer man hellere en skandale ind under gulvtæppet, end man tager ansvar. Alt skal for enhver pris se pænt ud. Men i sagen om British Museum endte ledelsens inkompetente mangel på reaktion med at gøre skandalen endnu større.”

Besat af antikkens verden

Ittai Gradel var en lille og spinkel dreng med briller, der altid sad skævt på næsen. Hans far var socialist og brite, bosiddende i Israel, hans mor en dansk skolelæge, der mødte sin kommende mand på en ferie i Tel Aviv. Familien boede et par år i Israel, før de flyttede med to små børn til Nyborg, hvor faren blev gymnasielærer.

Ittai Gradel havde et talent for nørderi. Til gengæld kunne han ikke spille fodbold. Det tog klassekammeraterne pænt, og både lærere og elever lod ham sidde i fred med sine bøger bag gardinet foran et stort panoramavindue på skolen.

Som 12-årig så han BBC-produktionen 'Jeg, Claudius' med skuespilleren Derek Jacobi i hovedrollen og blev besat af den romerske historie og den antikke verden:

“Arkæologen i mig var allerede før det stærkt optaget af at kunne datere alle materielle levn – malerier, skilderier og oldsager. Jeg elskede også at gå og rode i kasserne i antikvariatene i København.”

Bibliotekaren i Nyborg var fantastisk til at finde gode ting til drengen Ittai.

“Bøgerne var en måde for mig at skabe

ro på i en kaotisk og forvirret verden, som jeg aldrig lærte at forstå. Bøgernes verden var på en mærkelig måde både mere virkeligt for mig og mere spændende,” fortæller han.

Politiet går ind i sagen

Måske er det evnen til fordybelse og grundig stædighed, der gør, at han i 2021 nægter at lade sagen om British Museum fare.

Ittai Gradel bruger det meste af et år på at udbygge sine kontakter i den britiske akademiske verden, så han kan være sikker på at trænge igennem ved næste forsøg. I oktober 2022 prøver Ittai Gradel igen at råbe museumsledelsen op, denne gang i en mail til bestyrelsesformanden George Osborne, der også er tidligere britisk finansminister. Via sine kontakter hører Ittai Gradel, at George Osborne er gået til direktøren, men har fået oplyst, at sagen er undersøgt til bunds, og at påstandene ikke har noget på sig:

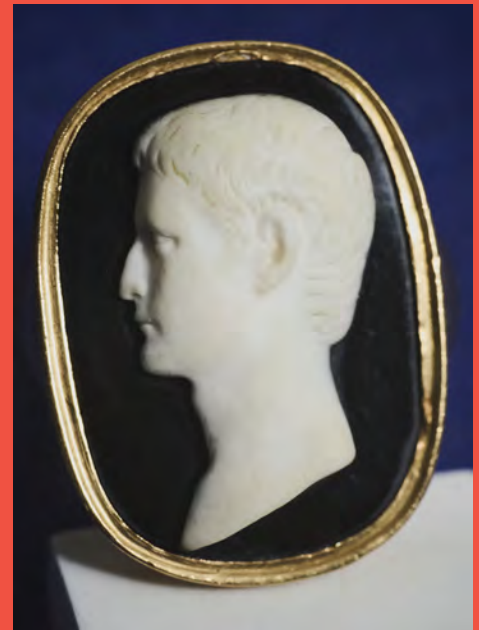
“Den uhæderlighed er så ækel, at jeg direkte truer George Osborne med at gå til pressen. Denne gang bliver min henvendelse taget anderledes alvorligt. Det hjælper, at museet selv i mellemtiden har opdaget, at noget er galt i afdelingen for græske og romerske oldsager,” fortæller Ittai Gradel.

En ekstern kurator får af British Museum til opgave at gennemføre en fuld optælling af alle afdelingens genstande. Det sker under opsyn af afdelingsleder Peter Higgs. At Ittai Gradel har udpeget ham som tyv, holder museets ledelse skjult for alle.

“Peter Higgs gør sit yderste for at forhale og forhindre kuratorens arbejde. Hun står heldigvis fast. Og på en af årets sidste dage i 2022 må direktør Hartwig Fischer meddele sin bestyrelsesformand, at mange genstande er beskadigede eller helt forsvundet fra samlingen.”

To år efter at Ittai Gradel første gang hejste et rødt flag, overgives sagen til politiet. Peter Higgs bliver først suspenderet og dernæst afskediget i stilhed.

I august 2023 udsender museet en pressemeddelelse om tyverierne. “De fremstiller det, som om ledelsen har reageret prompte, da de fik underretninger. Den løgnagtige fremstilling gør, at jeg ikke længere vil tie stille. På et telefonmøde med kulturredaktøren på BBC forelægger jeg al min dokumentation. Og, som man siger det på de kanter, *her jaw dropped.*”

Ringindfatningen er lavet i Rom omkring 1763-64. Et tysk museum bød Ittai Gradel en million kroner for den (€130.000). Han sagde nej. Det var nok dumt, tænker han i dag.

2000 stjålne eller beskadigede genstande

I rapporten fra museets eksterne kurator fremgår det, at flere end 300 registrerede genstande savnes. Andre er beskadigede med mærker, der synes at stamme fra en tang.

Peter Higgs' hjem og arbejdsplads undersøges med tættekam. Af retsdokumentationerne fremgår det, at politiet finder genstande i hans varetægt, som menes at stamme fra museets samling, blandt andet en del værdifulde bronzemønter.

Kort efter må museets direktør og vice-direktør gå af. At sagen også får konsekvenser for topledelsen, anser Ittai Gradel næsten som sin største bedrift: “Jeg var rasende over, at de forsøgte at fralægge sig ethvert ansvar for, hvordan skandalen var blevet håndteret. Jeg brød mig heller ikke om, at de forsøgte at fralægge sig ethvert ansvar for, at skandalen var blevet så omfattende.”

Akademikerbladet i øret
Hør lydfortællingen

ITTAI GRADELS VILDESTE FUND

Ittai Gradels vildeste bogfund er et latinsk manuskript fra 1700-tallet, som lå i en bunke i et antikvariat i København. Det var en håndbogsmanual, som indviede præster i, hvordan de kunne kalde djævelen frem og gøre ham til deres hjælper. "Jeg købte det for 1000 kroner og solgte det senere for 5000 euro. Jeg er iøvrigt meget interesseret i de håndskrevne bøger fra middelalderen og fragmenter af dem på pergament, som man ofte kan finde genanvendt i senere bogbind. Mit sjoveste fund er en pergamentstump fra det 10. århundrede med en passage om elefanter sexliv."

I dag anslår Metropolitan Police i London, at Peter Higgs har stjålet fra sin arbejdsplads igennem en længere årrække, og at sammenlagt 2000 genstande enten er stjålet eller beskadigede. En retssag er under forberedelse, og anklagemyndigheden går efter en mangeårig fængselsstraf. Peter Higgs har hele vejen igennem nægtet sig skyldig.

Kigger jævnligt ind hos politiet i London

Det endelige punktum i sagen fra British Museum er ikke sat endnu for antikvitetshandleren på Langeland. Når Ittai Gradel er på job i London for et af de store auktionshuse, kigger han som oftest forbi politiet, der er i gang med at forberede retssagen.

"Jeg har gemt hver eneste kvittering for de køb, jeg selv foretog på eBay. Jeg har billeder af hver en genstand, jeg købte, og har også gemt hele den mailkorrespondance, jeg havde med Sultan1966. Det bliver vigtig

dokumentation, når sagen skal for retten, fordi eBay selv sletter alle digitale spor efter to år."

Ittai Gradel har også selv været forbi British Museum for at aflevere alle de genstande, han købte af Peter Higgs. Det har kostet ham rundt regnet en kvart million, og han håber en dag at få dækket sine direkte udgifter, så han kan skrue lidt ned for arbejdsblusset hen imod sin pensionering.

Der er to ting, han skal have styr på nu, hvor virakken har lagt sig en smule. For det første skal han have søgt om at blive dansk statsborger. Han har britisk pas, men føler sig hjemme her, hvor han har boet det meste af sit liv. Og så vil Ittai Gradel genoptage sin forskning.

"Jeg behøver kun at gøre to gode fund om året, hvor jeg tidobler min avance, så kan jeg bruge resten af min tid på at forske, publicere og skrive. Det er det eneste, jeg har lyst til nu." ♦

Et ældgammelt spil foregriber fremtidens arbejdsliv

CHEFREDAKTØRENS
KOMMENTAR

► Den drevne opfinder Wolfgang von Kempelen turnerede i slutningen af 1700-tallet i de finere kredse i Europa og Amerika med en helt usædvanlig opfindelse. Den Mekaniske Tyrker var intet mindre end en skakrobot iført turban og pibe, og den kunne slå både stærke skakspillere og magtfulde mennesker som Napoleon og Benjamin Franklin. 84 år efter sin opfindelse blev tyrken afsløret som en – *surprise, surprise* – illusion, der i virkeligheden blev styret af menneskelige stormestre, der gemte sig inde i maskineriet.

Historien viser, hvordan skak og maskiner har været knyttet til hinanden i århundreder på en måde, der er kommet virkeligheden i forkøbet. Det gælder også i dag. Hvis vi vil forstå fremtiden med kunstig intelligens, er det oplagt at kigge mod et af verdens ældste spil.

Det første forvarsel om AI-indtoget kom i 1997, da IBM's *Deep Blue* over seks partier slog skakkens

greatest of all time, Garry Kasparov. "Jeg var den første vidensarbejder, hvis job blev truet af en maskine," sagde Garry Kasparov senere, og ja, 25 år efter fik vi ChatGPT, der ser ud til at kunne besejre os alle i det meste. I dag bør vi holde godt øje med Garry Kasparovs arvtager, Magnus Carlsen, der for to år siden undlod at forsvare sin titel som verdensmester og siden har pensioneret sig selv fra klassisk skak. Hvorfor? Det er simpelthen blevet for kedeligt.

Sagen er, at computere nu er så meget bedre til skak end mennesker, at elitespillernes forberedelse består i at memorere maskinernes udregninger i en helt vanvittig detaljeringsgrad. Det er Magnus Carlsen kørt død i. I stedet spiller han nu med kort tid på uret og en særlig freestyle-variant, hvor brikkerne bliver opstillet tilfældigt, så det ikke er muligt at forberede sig på samme måde – og så bliver det hele meget sjovere.

Måske foregriber han dermed den udvikling, alle vi andre står over for. I takt med at den kunstige intelligens løser flere og flere af vores opgaver, risikerer vi at stå tilbage med kedelige og stærkt specialiserede tjanser eller byrden med at overvåge maskinens arbejde uden selv at bidrage.

Det er altid farligt at bevæge sig ud i sportsmetaforer, som er populære i ledelseslitteraturen og for det meste er helt forfejlede, som Christian Ørsted påpegede på DM's arbejdsmiljøkonference sidste måned. Professionelle sportsudøvere bruger 99 procent af deres arbejdsliv på at træne og en procent af tiden på at eksekvere, lød Christian Ørsteds pointe, og det er nok de færreste chefer, der tolererer den ratio. Jeg roder mig ud i øvelsen alligevel, fordi pointen med denne sammenligning netop er, at det er muligt at undslippe den dræbende kedsomhed, som jeg frygter kan blive en større del af arbejdslivet, når kunstig intelligens tager mere og mere over. Men det kræver, at vi som Magnus Carlsen vælger vores kampe. Maskinerne må tage sig af det tunge og det monotone, så menneskene får plads til freestyle-opgaverne, hvor intuition og kreativitet får plads på brættet. ♦

DM Akademikerbladet

Peter Bangs Vej 30
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 9-16)
www.akademikerbladet.dk
akademikerbladet@dm.dk

Al henvendelse vedr. abonnement og adresseændring: 38 15 66 00 (spørg efter medlemservice). Abonnement på DM Akademikerbladet koster 300 kr. per år.

Redaktion

Troels Kølln,
ansvarshavende chefredaktør
tko@dm.dk

Anna Dalsgaard,
bladredaktør og journalist
ada@dm.dk

Benedicte Borelli,
digital redaktør og journalist
beb@dm.dk

Martin Ejlersen,
journalist
me@dm.dk

Pernille Siegumfeldt,
journalist
psi@dm.dk

Thomas Bøttcher,
journalist
tb@dm.dk

Serge Savin,
journalist
ssa@dm.dk

Sofia Tøfting,
journalistpraktikant
svt@dm.dk

Stinne Varming,
illustrator
svl@dm.dk

Sidsø Rølle Jakobsen,
sekretær
srj@dm.dk
38 15 66 52

Annøncer

Dansk Mediaforsyning ApS
Tlf. 70 22 40 88

Design og produktion

Julie Frølich og Sune Ehlers / River

Oplag

60.300 eksemplarer

ISSN 2597-2227

Kontrolleret af
Danske Mediers Oplagskontrol

Kontrolleret oplag

45.803 i perioden 1.7.2022-30.6.2023

Produktionsplan

Nr. 1

Udkommer:

Fredag den 7. marts

Deadline tekst- og stillingsannoncer:

Torsdag den 13. februar

Deadline debat:

Fredag den 7. februar

DM Akademikerbladet har redaktionel frihed

DM Akademikerbladet har redaktionel frihed. Det vil sige retten til at udvælge, prioritere, producere, redigere og udgive journalistisk indhold. Det sker under hensyntagen til DM's mål og værdier og den overordnede kommunikationsstrategi.

LUCIE RIE

THE ADVENTURE
OF POTTERY

13. okt. - 30. marts 25

Photographer unknown. © Estate of Lucie Rie. From the collections of the Crafts Study University for the Creative Arts, UK, RIE/20/1/4/2.

CLAY

KERAMIKMUSEUM DANMARK
MUSEUM OF CERAMIC ART
DENMARK
CLAYMUSEUM.DK

KETTLE'S YARD

**MI
MA**

AKO Foundation

'Lucie Rie: The Adventure of Pottery' på CLAY Keramikmuseum er baseret på en original udstilling udviklet af museerne Kettle's Yard, University of Cambridge og MIIMA, del af Teesside University, i samarbejde med the Holburne Museum, Bath.

Indbetal ekstra til din pension inden nytår og få skattefradrag

Har du ekstra penge på kontoen, kan det være en god idé at indbetale til en ratepension inden nytår. Dermed polstrer du din pensionsopsparing, og samtidig kan det give dig et skattefradrag.

I år kan du få skattefradrag på op til 63.100 kroner, hvis du indbetaler dem til en ratepension.

Sidste frist for indbetaling er **29. december 2024**

Læs meget mere på akademikerpension.dk/indbetal

